جۇدۇندا ئېچىلغان ئاق لالە

ئۇيغۇرئاي

2008-9-23

شەبنەم تورى

جۇدۇندا ئېچىلغان ئاق لالە

ئاپتورى: ئۇيغۇرئاي

مەنبە: شەبنەم تورى

كىتابقا ئالغۇچى: ئەزىمەت «پەيكار»

BBS. XABNAM. COM

جۇدۇندا ئېچىلغان ئاق لالە

ئاپتۇرى:جانان (ئۇيغۇرئاي)

پوۋېست

كىملەرنىڭ ئەزىزلىرى،

كىملەرگە خار بولماپتۇخەلق

ئاللاھۇ ئەكبەر ۔ ۔ ۔ ۔ ۔ ئاللاھۇئەكبەر

سوزۇپ ئېيتىلىۋاتقان مۇڭلۇق ئەزان ئاۋازى،تائەلچىسى بولغان خورازلارنىڭ ئاندا-ساندا چىللاشلىرى،ئىگىسىگە سادىق ئىتەلىكنىڭلدۈرمەكچى بولغاندەك بەس-بەستە قاۋىشىۋاتقان ئىتلار. يەنە نىملەرنىڭدۇرئاۋازلىرى،گىرىمسىمەن تۈيغۇغا چۆمگەن بۇ خىلۋەت يېزىغا يېڭى بىر تاڭنىڭ ئاتقانلىقىنى بىلدۈرمەكتە. تاتلىق ئۇخلاۋاتقان دېھقانلارئۈلتىزىڭغا چىق>!دېگەندەك مەنالارمۇ چىقىپ تۇرىدۇ. تىنىمسىز ھەسەل ھەرىسىدەك،ئىغىر ئەمگەك ئاستىجىلقى چىققان دېھقانلار ئىلاجىسىز ھارغىن چىرايلىرى بىلەن بىسمىللاھ دەپيۈنلىردىن تۇرۇشۇپ ،يېڭى بىر تاڭنى كۈتىۋالىدۇ

بۇ شۇنداق جاھانكەن،تۇغۇلغانىكەنسىز ھەر بىر كۈننى ھەر خىل ئۇسۇلدا كۈتىۋالىدىكەنسىز

1

كالىچىنىڭ سوڭغا دەسسەپ دەرۋازا ئالدىغا چىقىپ بولغىلىسىم،ئىغىر تىنىغانچە ھويلىسىغا بۇرلۇپ

قارەي>.ئوتتۇرا قولدەك<ئوغلۇم بار،چوڭ بولسا ماڭا ئەسقاتىدۇ دەپ نۇرغۇن خام خىياللارنى قىلىپ كېتىپتىمەن تېخى60 تىن ئاشقان قېرى دادىسى ،شۇنچە نەرسىلەرنى تاراقشىتىپ،ئايالىغا ۋارقىراپ تۇرۇپ ئىشلارنى جىكىلەپ ئېتىزغا ماڭسا، كۆزىنى قىيا ئېچىپ،يالغاندىن قاتتىق ئۇخلىغىلىھەتتە چوشقىدەك خورۇلداپ ياتقىنىنى ئادەم بولمايدىغان ناكەسنىڭ. سېنى باقققانلىقنىڭ قويىدىن ئۈننى بىقىپ قويغان بولسام ،بۇ ۋاققا مىنى گۆش-ياغقا مۇۋەتمەسىمىدى.سەنمىغۇ ئوبدان كۆمدۇڭ،تىل -دەشنەمگە. ھەدەڭنىڭ پوقىنى يېسەڭچۇ ئىسپىرۇش، بالا ئەمەس بالا <بولدۇڭ،،،،،،،،،

چاچ-ساقاللىرنى قارەكتاق قىراۋ قاپلىغان بۇ بوۋاي ھەيرانلىقتا قەلىمىنى چىشلەپ تۇرۇپ قالغانلىقىمنى كۆرۈپ ئاچچىق كۈلۈمسىردى

_ھە،جىمىپ قاپتۇققۇ؟ ئاپتۇرگۈل. مانا كۆردىڭىزمەلامۇ ئەينى ۋاقىتتا ئاتا-ئانامنى سەل قاقشىتىپ قويغان،ئەمما بۈنىڭدەك ئەسكى ئەمەسىدىم. بىزدەك ئادەم بالىسىنى باقساڭ ئاغزى-بۇرنۇڭنى قان ئېتەر <دىگەن ماقال بارغۇ، دەل شۇنداق بولىۋاتىدۇ..قاراپ تۇرسىزغۇ؟ قىنى ياش بولغاندىن كىيىن كەتمەننى كۆتۈرۈپ مېڭ! ئارتۇقچە باش قاتۇرۇشنىڭ ھاجىتى يوق، كەينىمدىن ھارماي ئەگەشسىڭىز قەلەم ئەمەس ئەلەم سىزگە بىر داستان پۈتۈپ بىرەلەيدۇ

گۈس-گۈس دەسسەپ كېتىۋاتقان بۇ قاتمال بوۋاينىڭ كەينىدە قالماسلىق ئۈچۈن ،ئۆزەمچە ئەسەرگە رەڭ بىرىمەن دەپ ئىلىۋالغان بىر-بىردىن ئېغىر قوشۇمچە ماتىرىياللارنى تاشلاپ،ئەسىرىمنىڭ پىلاشۇناژنىڭ كەينىدىن يۈگۈردۈم

بىر ئۆمۈر جاپا تارتقان،قېرغاندىمۇ ئوغلىنىڭ ھەقارىتىنى كۆرمىگەن ئاتا، تويغۇزامىسەن بالا باققانغا دىگەن ناخشىنى توۋلىغاچ كەتمىنىنى يەرگە زەرىپ بىلەن چاپاتتى

****

_خوتۇن قىنىسەن؟ ھويخوتۇن!

_ئاۋازىڭىز مەدەنىيەت ئىنقىلابىدىكى بوزۇق كانەيدىن قىلىنىشمايدىغان كىشىدە،،

ئاسىم ئارقىدىنلا چىقىۋاتقان ئاۋازنى ئاڭلاپ ،ئىتتىك كەينىگە بۇرۇلۇپ كىچىككىنە كۆكتاتلىقتا ئاش

چامغۇر ئوتاۋاتقان خوتۇنى مايسىخان ،نېمە ئىش؟ دېگىنىچە ئۇنىڭغا تىكىلىپ تۇراتتى

_تولا كاسكىلىق قىلماي چىقە مايا قىلغۇزمەيتمەن سېنى!

_ۋاي مانا،خۇدا ھەققىدە ئاستىراق ۋارقىرىسىلا،ھېلىمۇ خەقلەرنىڭ ئۆيىدە 365 كۈن غەۋغا

ئۆزۈلمەيدۇ دەپ مەسخىرە قىلىشىدۇ،،،،،يۈزۈمنى كۆتۈرۈپ يۈرەلمەس بولدۇمغۇ،،،،

_يوق يۈزۈڭنىڭ نەرىنى كۆتۈرۈپ يۈرەتتىڭ،-دېگىنىسىم توڭلۇق بىلەن. چاي ئىتە ماڭ! جۇمەگە

كىچىكىپ قالمەن بىكا. ئەرشىدىن دېگەنلا نەگە كەتتى؟

_يەنە بىرەرسىنىڭ خوتۇنىغا چاقچاق قىلىپ تاياق يېگىلى كېلىنىڭ تويىتىن چۈپ قالغان توخۇ

-غازلىرى بارەۋر دەپ پايلاپ چىقىپ كەتكەندۇ ئەتىگەنلىك چايدىن كېيىنلا يوقالغان،-دېدى

مايسىخان كۆزلىرىگە مۆللىدە ياش ئېلىپ

_ئۇف،،ئوغۇل بالا دەپ باشقا ئىلىپ كۆتۈرگەننىڭ جازاسى،ھەممىنى قىلىغان. تىلىلسامۇ،ئۇرسامۇ

ئارلىشۋېلىپ مۇشۇ كۈنگە قويدۇڭ. ئەمدى كۆزۈڭنى يالقاندىسىنى ئىقتىقىنىڭنىڭ پايدىسى يوق،خۇدا

ئىنساپ بەرمىسە تۈزەلمەيدۇ ئۇ. ئارتۇقچە ئويلىماي چاي بەر! ماۋۇ قورساق ناغرا چالغىلى خىلى بولدى.

چاينى ئىچىپ بولغۇچە ئىسسىق سۇ تەييارلاپ قوي، يۇيۇنۇۋالاي

خۇدايىم بەرگەن ئەسكى چىلەكنى مىسكىنلىك بىلەن كۆتۈرۈپ كىتىۋاتقان مايسىخانغا قاراپ

ئاسىمنىڭ كۆڭلى بىر قىسما بولدى

_منى كەچۈر جىنىم خوتۇن،،تىلىمدا قوپاللىق قىلغىنىمەن،سەن ئەڭ ياخشى ھەمرىيىم

2

بۇ باشقىچە بىر دۇنيا. يېزىدىن خېلىلا يىراق بولغان. شاۋقۇن-سۈرەنىنىڭ دەستىدىن يىغلىغان ئاۋازىنى ئاڭلىغىلى بولمايدىغان. مېھرى-مۇھەببەت ئىزنالىرى ئاستا-ئاستا ئېگىزلەۋاتقان بىنالاردەك كىشلەر قەلبىدىن كۆتۈرلۈپ كېتىۋاتقان. كىشىلەر تەلۋىتۈنغا چاچ كېيگۈزگەندەك ياخشى،ئاۋات،ۋاي ئاتا-ئانام ياشاپ باقمىغان،بىزگىكەلگەندە ئوخچە قالغان دەپ پەخىرلىنىدىغانشەھەر> بۇ يەردىكى بەزى كىشلەر ھەر تاڭدا ئەزاننىڭ،خورازنىڭ چىللاشلىرنى ئاڭلاپ ئويغىنىشنى ياخشى كۆرىدۇ،لېكىن بۇ ئاۋازلار مەسجىد بىلەن كاتەكتىن ئەمەس،تامغا بەنت قىلىپ قويۇلغانقىلەردىن چىقىدۇ

_ئورنۇڭدىن تۇرە بالام 8 دىن ئېشىپ كېتىپتۇ

_ۋايجان ئاپا،دەم ئېلىش كۈنى بولغاندىن كېيىن بىردەم ياتقىلى قويىبولىشامتى ئادەمنى،بىر سائەت ئۇخلىۋالاي بولامدۇ؟

_سېنى خىزمەت بىلەن ئۇيقاجەننەتكە ئەكىرمەيدۇ. ئۆزەڭنى سوراپ ئورنۇڭدىن تۇر،ھېلىمۇ ئەتىگەننىڭ ياقى بەش قېتىم ئويغاتتىم.نامىزىڭنى ئوقۇپ بولۇپ كەچكىچە ئۇخلىساڭمۇ كېپىم يوق مېنىڭ .

ئاپىسىنىڭ قاتتىق تەلەپپۇزى ئەكرەمنى خىجىل قىلدى

_ماقۇل ئاپا، خاپا بولمىغىن، كىيىمىنى ئالماشتۇرۇپ، ھازىرلا چىقىمەن

جىممىدە ئولتۇرۇپ چاي ئىچىشۋاتقان بۇ بىر ئائىلە كىشىلىرىنىڭ جىمجىتلىقىنى ئەكرەم بۇزدى

_دادا، رەيھاننى ئاخىرى كۆندۈردۈم. تويدىن كېيىنلا چىلانلىق يېزىسىغا چىقىپ ئىشلەيدىغان بولدۇق.

_يېزىغا كۆنەرمۇ ئۇ قىز؟ ئويلىشىپ ئىش قىلساڭ بولاتتىلام. مەنغۇ ھەرگىز قارشى ئەمەس بۇ پىكىرىڭگە . ئەمما كىلىن قىز ياخشى تۇرمۇشتىن بىردىنلا ئۇ يەردىكى ئاددىي يېزا مۇھىتىغا كۆنەرمۇ شۇنى ئويلىشىڭ كېرەك. ئۇ يەردە يىغلاپ قالسا ھەرگىز بولمايدۇ

_كۆنۈپ كىتىدۇ دادا

خىيالغا چۆكۈپ چوكىنى ئويناپ ئولتۇرغان ئەكرەمگە قاراپ، گۈلسۈم ھەدە بىلەن سەمەت ئاكا مەمنۇنىيەت ئىچىدە بىر-بىرگە بېقىشۋالدى

دەل شۇ ۋاقىتتا رەيھاننىڭ ئۆيىدىمۇ چاي ئۈستىدە ئوخشاش سۆھبەت داۋاملىشىۋاتاتتى

_بەكلا تاۋىڭىز نازۇك قىزىم. كىچىككىنە ئىشلارغا خاپا بولىدىغان ئەسكى مىجەزىڭىز بار. ئەگەر يېزىغا چىقىپ ئۆزى قوپال، لېكىن ئاقكۆڭۈل دېھقانلار تورۇك-تورۇك گەپلەرنى قىلىپ قويسا ئۇششۇقلۇق قىلىپ ھەممە يەرنى بېشىڭىزغا كىيەرسىزمۇ، _دېدى زىننەت ھەدە كۈلۈمسىرەپ تۇرغان رەيھانغا قاراپ

_ئۇنداق دېمەڭلا ئانىسى. چىقىپ كۆرۈپ باقسۇن قىنى. شۇ چاغدا بىر جۇۋاپ سىلىنىڭ قىزىڭلاردىمۇ نۇزۇكۇمىڭكىدەك، رىزۋانگۈلنىڭكىدەك قول-پۇت، كاللا ئاشۇ سەھراغا ئاران قۇرۇلغان خالىس يادرەم قىلىدىغان دوختۇرخانىنىڭ بولۇشى ئاسان ئەمەس. خەقلەر جىنىدا جەڭ مەيدانىدا كۈرەش قىلىدۇ. بولسا قىزىڭلىغا مەدەتلىشەڭلا......مانداق

رەيھان ئاپىسى بىلەن دادىسىنىڭ سۆزلىرىگە ئەستايىدىللىق بىلەن قۇلاق سېلىپ ئولتۇرغاندا تۇيۇقسىز كەلگەن تېلېفون ئۇلارنىڭ سۆھبىتىنى ئۈزۈۋەتتى. تېلېفوننىڭ ئەكرەمدىن كېلىپ قىلىشىنى

ئويلىغان رەيھان دەرھال ئۆز ھۇجرىسىغا كىرىپ تېلېفوننى ئالدى

_ئەسسالامۇ ئەلەيكۇم

-ۋەئەلەيكۇم ئەسسالام. بىر قوزام ئۇتۇپ كەتكەن ئىدى. سىلەر تەرەپكە ئۆتمىگەندۇ ھە؟

_كەچۈرۈڭ،تېلېفوننى خاتا ئۇرۇۋېتىپسىز، خوش ئەمسە،،،،،،،

قارشى تەرەپتىن پىخىلداپ كۈلگەن ئاۋاز ئاڭلاندى

_ھەي سىزنىزە،،

_سىنى ئۆيۈڭنىڭ ئالدىدىكى ئابرال مارۇژنىخانىسىدا ساقلاۋاتىمەن. بەش مىنۇتقىچە چىقىپ بولساڭ

بولدۇڭ، بولمىسا؟

_ھە نىمە؟ قانتىم بولمىسا يە مىنىڭكى15 مىنۇتقىچە چىقىپ بولمەن، كېيىملىرىمنى

ئالماشتۇرۇۋالاي،،،،،،

***

_ئاستىراق يەڭ ھەي،تاغلىق كۆيئوغۇل دەپكى بولۇمسىزدەنمۇ ئاشۇرۇۋەتكىلى تۇرەمسىزغۇ؟،_دېدى

رەيھان،ئىشتىياق بىلەن مارۇژنى يەۋاتقان ئەكرەمگە قاراپ

_سەنمۇ شۇنداق يىمەمسەن خوتۇن؟ نازلىنىپ ئولتۇرماي، كىلىۋاتقان قالدىغانىدەك،،

_كىم سىزنىڭ خوتۇنىڭىزكەن؟

_رەيھان تاز،قارۋاي، مىنىڭ خوتۇنۇم شۇ،ھى ھى ھى

_سىزنىڭ دەۋاتقىنىڭىز باشقا رەيھان ئوخشايدۇ جۇمۇ ئەمسە،_دېدى قىز كۈلۈپ تۇرۇپ. تۇنۇگۈنلا كۆرۈشكەنتۇققۇ؟ يەنە قانداق جىددىي ئىش بار ئىدى؟ ئادەم قولىنى تۇت قىلالمايۋاتقانلا

_ھەي ماڭا قارا،_دېدى ئەكرەم كۈلۈمسىرەپ. مەن ساڭا خۇدەدى ئاققا خىيال قىلىۋاندەكلا خۇمار بولۇپ قاپتىمەن، كۆندە كۆرۈپ تۇرمىسام ماۋۇ گۆش يۈرەك قەپىزىدە تۇرالمايدۇ دەيمەن جىنىم رەيھان ئا دادەي،

ئوتتۇڭدا كۆيدۈم كۈل بولۇپ ئەگەندەكچۇ،ھى ھى ھى

_بوپتۇ بىلىۋالدىڭىزدە مۇشۇ كۈنلەردە،،،،،قىنى دېمەمسىز نېمە ئىش بارتى؟

_ماڭا قارا! بايا ئۆيدىكىلەر بىلەن پاراڭلاشقان ئىدىم. توينى تېزراق قىلايلى تاتلىقىم. رامىزدەك ھەركەتىمىزنى تىزدىن داۋاملاشتۇرمىساق بولمايدۇ. يېزىمىزۋۇ ئەتيازنىڭ باناسىدا چىقىۋالمىساق ،قىش كىرگۈچە ماۋۇ مىنىڭ ئۆۋامكەن دەپ باشتىقىدەك بىر ماكاننى جايلاشتۇرۇپ بولالمايمىز. شۇڭا ئۆيۈڭدىكىلەرگە دېسەڭ،توينىڭ ۋاقتىنى ئۆزگەرتكەن بولساق؟

_ماقۇل،مەن ئۆيدىكىلەرگە دەي،-دېدى قىز ،قىزلارغا خاس نۇمۇسچانلىق بىلەن قىزارغىنىچە شۇنداق قىلىپ بۇ ئاشىق-مەشۇقلارنىڭ توي ھەققىدىكى قانداق ھەشەمەتسىز،تولىمۇ كۆڭۈللۈك ئۆتتى. قىز تەرەپنىڭ ۋە ئوغۇل تەرەپنىڭ تورتاق مەسلىھەتى بىلەن ،تويلۇققا ئاتالغان پۇللارنىڭ خىلى كۆپ قىسمى ،ئاتا-ئانىسىدىن ئايرىلغان يىتىملارنىڭ قولىغا تۇتقۇزۇلغاندا يۈزلىگەن قوللارنىڭ ياشنىڭ بەختىنى تىلەپ دۇئاغا قول كۆتۈردى. ئەنە قاراڭ، ھەقىقى توي خوشاللىقى،توي كۆينەك.ئىسىل ماشىنا ئەمەس،بەلكى ئەلنىڭ دۇئاسىنى ئىلىش. ئەل دۇئاسىنى ئالغانلارنى كۆكلىتىدۇ ئەمەسمۇ

****

يۈك-تاقلىرنى يىغىشتۇرۇپ ،كەينىگقىيالماسلىق بىلەن ئاخىرقى قېتىم قارۋەتكەن بۇ بىر جۈپلەر قاش

بىر پەيشەنبە كۈنى ئەتىگەندە چىلانلىق يېزىسىغا قاراپ يول ئالدى

3

مىكىيىنىم قالغانما؟ ئۆلە گۆي هارام تاماقۇ مۇناپىق ئوغرى،كۆزۈڭ چۈشمىگەن ئاشۇ بىر تال قېرى

!ئۆلدى،قۇتقۇزۇڭلارۋايجان ئادەم

چۈشۈۋاتقان تېپىكتىن چىدىماي يېرىمى توخۇ كاتىكىنىڭ ئىچىدە، بەلىنىڭ تۆۋىنىگە قارىسىلداپ

مىلىگىنىچە ئۆزىمۇ بىر كاللەك پوقتەك شۈمشىيىۋالغان ئەرشىدىن ئىغىز بۇرۇنلىرنى توخۇ پوقىغا

.ياتاتتى

سېنىڭ ئاتا-ئاناڭ شۇنداق ياخشى خەقلەر بولمىسا؟ ئاتاڭنىڭ ئەك پاسكىتوۋا قىلدىم هىي گۆي

كىرەمسەن،،،،،،،،،تۆرەلگەن گىزەندە ئوخشايسەن،،،،،ئۆلە، مانا تازا،،،يەننەمدىن

ئۆچتى. ئۆرۈپ هارەى بولغاي غىنى ئۇستى ئۇستىلەپ چۈشكەن قاتتىق تاياقتىن ئەرشىدىننىڭ زۇۋانى

.دەرۋازا ئالدىغا يۈگۈردى مولدۇر سىرتقا چىقىپ بىرەرسىنى باشلاپ كىرىش ئۈچۈن

ئۇياق-بۇياققا قاراپ كېلىۋاتقان ئاسمىنىڭ ئىشنى كۆرۈك ،ئۇ دەرۋازىدىن چىقىپلا غەمكىن هالدا

:كۆرۈپ قالدى

شۇملىرنى ئىزلەۋاتاملا؟ بىزنىڭ كاتەككە كىرسىلە،ئۇ قارى-قۇرئان شۇ يەردە ئىلۇسم قارى! ئوغرى

.قوپاللىق بىلەن نامىزىنى ئوتەۋاتىدۇ. كىرسىلە ،بىكا بوغۇپ قويىمەن ئۇ لالمىنى،،،،،،،-دېدى

ئىغىزمۇ گەپ قىلالماي،كاتەكتىكى ئۇمىتسىز چىرايىنى قاتتىق خىجىللىق قاپلىغان ئاسىم ئوشۇق بىر

.ئۆيىگە قايتىپ كەلدى ئوغلىنى تەستە تارتىپ چىقىرىپ ،ئاران يۆلەشتۈرۈپ

ئاسىم مىشىلداپ يىغلاپ ئورۇن ئۆزىگە ئاز،ئۆلتۈرۈۋەتسىمۇ ئەرزىيدۇ بۇ لالمىنى ،_دېدى

زەربىسىدىن هالى خاراپلاشقان ئەرشىدىننىھازىرلاۋاتقان مايسىخانىغا قاراپ. لىكىن تاياقنىڭ

بولمىدى دوختۇرخانىغا ئىلىپ بارماي

تىگىپ قوياي،قايىتقانداسۆڭەك سۇنماپتۇ. لىكىن ئەتلىرى تىتىلىپ كىتىپتۇ. مەن دورىلاپ ياخشى

ئەمەس ئاكا،_دېدى ئەكرەم ئالدىدىكى داڭا، دورىلارنى ئىلىۋىلىپ ئۆيدە قايتا تاڭساڭلارمۇ تەس

.مىسكىن ئولتۇرغان بۇۋايغا قاراپ

قىلايلى بالام ، ياخشىراق داۋالاپ قويارسىز. ئاللاھ ئەجرىڭىزنى بىشۇنداق_

.تاغا، بۇ قىلىشقا تىگىشلىك ئىشئەنسىرمەڭ_

****

داۋالىغان ئەكرەم دوختۇرغۇ،_دېدى ئاسىم هاڭۋاقتىلاردەك ئۇياق-بۇياققا سىز هىلىقى بالامنى

.بارغان ياش بالىغا قاراپ. بۇ ياققا ئۆتۈپ قاپسىزغۇ ئۇغاۋاپ كىتىپ

ئەكرەم تونۇشنى تىپىۋالغاندەك خوشاللىق بىلەن. يىزلىق دوختۇرخانىنىڭھەيئە تاغا، _دېدى

ئىجارا ئۆيىدە تۇرۇپ ئەر-ئايال ئىككىمىز قىينىلىپ قالدۇق. شۇڭا مۇشۇ ئەتراپتا بىرەرسىنىڭ

يەرەىكسلەرنى ياخشى بىرەىغان ياكى قوشنا ئولتۇرەىغان ئۆيى بولسا ئىجارا ئالاي دەپ شۇ ،ئەمما بۇ

يارەەم قىلارسىزمۇ ؟تونىمىغاچقا مۇشۇنداق چۈرگىلەپ يۈرەۈم دەڭە .ۋاقتىڭىز يەتسە

ماڭغان ئىدىم، ماڭا تىلفۇن نۇمۇرىڭىزنىۋاي بولمامدىغان، چۈش بولۇپ قاپتۇ، هازىر بىر يەـرگە

بىرىك. مەن ئەتىگىچە سىزگە خەۋىرنى بىرىمەن

بولسا شۇنداق قىلىڭە تاغا، خوش ئەمسە،،،،،ـ،،،

تۈزگەن ئاسىم ،ئەكرەم بىلەن خوشلىشىپ ،ئۇچىرشىدىغان ئىشنىمۇ تاشلاپ ئۇكۆلۈلىدە بىر پىلاننى

باشلىدى ماڭدى. ئۆيگە قايتىپ كىلىپلا ئايالىنى ھىلىقىندەك بوم ئاۋازىدا چاقىرئىشقىگە.

بوپكەتلە؟ ھــــــــــــــــە مانا مەن. نىمە ئالتۇن تىپىۋالغاندەك خـوشال

بىر چىنە مۇزەەك سۇ ئالتۇندىممۇ چوڭىنى تىپىۋالدىم دىگىنە خوتۇن،ئۇسساپ كەتتىمـئاۋال

!ئىلىپ چىقە بەر،،ھەي توختا،ئاخشام سالغان قىتىق بولسا دوغاپ قىلىپ شۇنىلا

.سۆزىنى باشلىدى بىر چىنە دوغاپنى ئىچىپ،ئۇسسىغان يەرلىرىگە بارغاندىن كىيىن ئاسىم

كىپىنى قىلغانتىم ئەمەسمۇقايسى كۈنى ئاۋۇ لامزەللىنى داۋالىغان بىر دوختۇر بالـىنىك

ھە ،ئىسىمدەـ

ئىجارە ئالدىغان ئۆي بولسا دىرىكىنى قىلىپ باقاي دەپ چىقتىبلىا ئالدىمغا ئۇچىراپ قالـدى

ئامەتنى قاچۇرۋەتكىم كەلمىدى دىگىنە خوتۇن. لالما بالىمىزنى ئۆيلەسپدۇ.تەييار كەلگەن

خوتۇن ئاۋۇ لاپاس تەرەپكە سالغان ئىككى ئىغىز ئۆي تىخىچە يىتىمسىراپ تۇرىدۇ. بىلايغىلىز دەپ

تۇرسىمۇ تۇرەۇ. شۇلارغا چىققاندا چىقتى دىمىسە،ھىچكىم قىزنى بەرمەيدىغاندەك قىلىدۇ. شۇڭا بىكار

.كۆتۈرۈپ قالارئىجارە بىرەيلى دەۋاتىمەن. چاي-تۈزنىك بولسىمۇ پۇلىنى

.تارىتقانچە بىر ئىغىزمۇ زۇۋان سۈرمىدىيولدىشىنىك سۆزىنى ئاڭلاپ ئولتۇرغان مايىسخان ئىغىز ئۇھ

قورسىقىمدىكىنى تاپ دىمە خوتۇن! _دېدى ئاسىممۇ ئۇن تارتىپ. يانبۇلچاق جىممىدە ئولتۇرۋىلىپ

بىرەر ئىش تىرىپ قويىشىدىن ئەنسىرەيسەن ھە قاچان . بىر ھەپتە بولدى. ئۆزۈڭنى ئوغلۇڭنىڭ

كەلمەيدۇ كىرمىگىلى ئۆرۈمچىدە ئوقەت قىلىمەن دەپ يۈرەرمىش خەققە. قارغاندا ئۇ ئەمدى قايتىپ

دوختۇرنىڭ ئايالىغا خىلى ئۆزۈڭنىچە،مەھەللىدىكىلەر ئۇنىڭغا ئاسان توخۇ بەرمەيدۇ ئەمدى. ئەكرەم

ئەنسىرمە،،،.كۆز قىزارتىدىغان ئادەممۇ يوق ئەمدى

تەييارلا، نادىرەگە تىلىغۇن قىلىپ ئـــــــــــــــا ،سىنىزە، مىشلدىماي تاماقنى ۋاچ-ۋاچ

تاماقتىن كيىن ئادەم ئولتۇرغىدەك قىلىپقويىغىن ،ئىشتىن چۈشۈپ مۇشۇ يەرگە كەلسۇن، كەچلىك

ئەمسە،،،،،،تازلاپ قويۇڭلار. مەن ئىشمنى قىلىپ كىلەي

مايسىخان پىچىرلىدىكۆرسۈلدەپ دەسسەپ چىقىپ كىتىۋاتقان يولدىشىغا قاراپ قالغان:

ئوغلۇم ھامان بىر ئىش تىرىپ قويىدۇ.

4

_ماڭا قارغىنە تاتلىق! جىمىپ كەتتىڭغۇ؟

تەنلەرنى يايرىتىدىغان ئۆستەڭ سۈيىگە پۇتىنى چىلاپ ،قولىدا بىر تال مامكاپ كۆلىنى ئويلاۋاتقان

رەيھان ،يولدىشىغا قاراپ ئوماققىنە جىلمىيىپ قويدى

_گەپ قىلمامسەن؟ ھـــــــــه مانا، سۇغا كۆتۈرۈپلا تاشلىۋېتىمەن سىنى

بىلىنىڭ بوش قاماللىنىشىدىن قاتتىق غىدىقى كەلگەن رەيھان گەپ قىلماسلىققا باشقا چارە

تاپالماي قالدى

_ھەي قويۇۋېتىڭ دەيمەن! كۆپكۈندۈزدە خىجىل بولمايدىغان، سەت ئەمەسمۇ؟ئەم خىيال قىلغىلىمۇ

بولمامدا ئەمدى،_دېدى ئۇ ئاچچىقلانغان قىياپەتتە

_بۇ يەرگە چىقىپ ئىشلەشكە بەكمۇ تەستە قوشۇلدۇڭ خوتۇن؟

_ئۇغۇ شۇ، لېكىن ھازىر كۆنۈپ قالدىم،نىمىدىگەن ئاقكۆڭۈل بۇ دېھقان خەق،

_شەھەردە ئۆسكەن> پارنىڭ گۈلى<ھەقىقى ئاپتاپنى كۆرۈۋالدىغان بولدىدە، ھېھى ،ئۆنىڭ

ئۈستىگە ساۋاپنىڭ چوڭىنى ئالىسەن دېگىنە،،،،،،

_ۋاي تولا دەپ كەتتىڭىز بۇ گەپلەرنى. بىلىمەن،بىلىمەن. بىردەك سىزگە يۆلىنىپ ئولتۇرۇپ خىيال

قىلۋالاي، جىم ئولتۇرۇڭە

_مىنىڭ يېنىمدا ئولتۇرۇپ باشقا بىرنى خىيالقىلۋاتمايدىغانسەن ھە؟ دېدى ئەكرەم كۈلۈپ تۇرۇپ

_ئـــــــوش،قالايمىقان گەپقىلماڭە.ئالى مەكتەپتىكى كۈنلىرىمىزنى ئەسلەۋاتىمەن.ئېسىڭىزدىمۇ؟

بىر كۈنى كەچلىكى مەكتەپتىكى كۆل بويىدا سىز خۇددى مۇشۇنداق چاقچاق قىلغان ئىدىڭىز سۇغا

تاشلايمەن دەپ،لېكىن سىز ئىسلىپ بولغۇچە سىزنى سۇغا ئىتتىرۋەتكەنتىم. شۇ كۈنى ھاۋانىڭ

سوغۇقىدا ،شۈمشىيىپ مۆشۈكتەكلا بولۇپ قاپسىزكەن. ئىخى مىنىڭ سەۋەبىمدىن بىر ھەپتىكە

چىقالمىدىڭىز

دوستلىرىم

_ھەي باغرى تاش،قانداق قىز دوست سەن،بىرقېتىم بولسىمۇ يوقلاپ،تاماق ئەكىرىپ بەر دىگەندە،قەتئى ئۇنىمىغانتىم. مەن ئۇنىلغوتۇنىمۇ دەپ،ھا ھا ھا

چۈنكى ئۇ چاغلاردا سىزنى ئانچە ياخشى كۆرمەيتتىكەنلىشكەن،كاللىسى ئىشلىگىنى بىلەن پۇلى يوق دەپ،بەلكىم شۇ ۋاقىتلاردا مۇھەببەتنىڭ ئادەدىي كاللامدا پەقەت پۇل بىلەنلا ئۆلچەپ ،يېنىمدا پۇلدار يىگىتلىرنى ئېلىپ يۈرگەن قىزلارغا قاتتىق ھەۋەس قىلىدىغان ۋاقىتلىرىم بولسا كېرەك

ھە يەنىچۇ؟ داۋاملاشتۇر خوتۇن

سىز ماڭا تەلەپ قويۇشنىڭ ئالدىدىكى كۈنلا سىنىپىمىزدىكى قىلھارىقىمۇ تەلەپ قويۇپ خەت يېزىپتىكەن. ئۇنىڭ خىتى ئىخمۇ ئالاھىدە دەڭا،يالقۇنلۇقۇيارىلەر بىلەن تولغان. ئۇنىڭ ئۈستىگە قاھارغا خىلى قىزىققاتتىم. ئەمما خەتنىڭ ئەرىپلا قولۇمنى تۇتۇشقا ئۇرۇنۇۋاتىدۇ،شۇنىڭ بىلەن تازا تىللاپ ئاچچىقىمنى چىقىرىۋېلىپ قايتىپ كىردىم

ئەتىسىلا سىزنىڭ خېتىڭىزنى ئالدىم، بۇ باللارغا نىمىش بولغاندۇ،ھەرىدەك ئۇۋىسى چۇۋۇلۇپلا كېتىپتىغۇ دىگەنلەرنى ئويلىدىم. قارسام سىزگەيلىم بار ئىكەن. يەنە بىر تەرەپتىن سىزگە ماقۇل بولماي قاراشماي يۈرسەك دەرىسلىرىمگە كىم ياردەم قىلاتتى دەيسىز ،شۇڭا سىزنى قولدىن چىقارغۇم كەلمىدى،ھى ھى ھى

_ھەي دۆت! بۇ سىنىڭ ماڭا ماقۇل بولۇشتىكى سەۋەبىڭما؟-دېدى ئەكرەم ئاياليتىك نوقۇپ دەسلىۋىدە ئۆزەممۇ شۇنداق ئويلىغان. ئەمما يۈرگىمگە قولۇمنى ياخشىسلىپ باقسام سىزنى بەكلا ياخشى كۆرۈپ قاپتىمەن كىيىنكى مەزگىللەردە. ھى ھى ھى

_سەت كۈلۈشىنى بۇنىڭ،_دېدى ئەكرەم ئايالىنىڭ ئوماق كۈلكىسىدىن ھوزۇرلانغىنىچە مەن سىنىپقا تۇنجى كىرگەن كۈنى نىمىگە كۈلۈشكەنلىكىنى؟

_ماڭىما؟

_شۇنداق ،خوتۇن. ئالدىمدىكىلا پارتىدا تىنىماي ئۇششاقھەرىكەت قىلىپ تۇرغان ساڭا كۆزۈم چۈشتى.

چېچىنى ئىككى تال قىلىپ بوغىۋالغان. قوللىرى قەلەمنىڭ سىياھىدا كۆپكۆك بولۇپ كەتكەن بىر قىز.

چىرايىنى كىرگەن ۋاقىتتا بەكمۇ ئېنىق كۆرمىگەن بولساممۇ ئاپئاق بويۇنلىرىدىن گۈزەللىكىنىڭ

بەلگىسى كۆرۈنۈپ تۇرىدىغان بىر قىز

ئۇ سەن ئىدىڭ رەيھان. ئىككىنچى سائەتلىك دەرستىلا قەلىمىڭنىڭ سىياھسى قالماي بېشىڭدىن

ئۆستۈن قىلىپ سىلكىشكە باشلىدىڭ. شوخلۇقۇڭمۇ ياكى بىپەرۋامىسزلىقىڭمۇ ئەيتاۋۇر قەلەمنى

بېشىڭدىن ئېگىز كۆتۈرۈپ بىرلا سىلكىپ تىخى ئالدىنقى كۈنى يېپيېڭى پىتى كىيگەن ئاپپام ئۆز قولى

بىلەن ئىشلەپ بەرگەن كانۋاي كۆينىكىمنىڭ ئالدىنى سىياھ قىلىۋەتتىڭ

كۆزۈم كۆينەك ئالدىدىكى ئۇششاق سىياھ ئىزلىرىغا چۈشكەندە شۇنداق ئاچچىقىم كەلدى، بايىقى

سىنچىلاپ قاراشلار ئۇنتۇلۇپ سېنى تىللاشقا ئۆتتۈم

_قانداق قىزسىز،ئېھتىيات قىلسىڭىز بولماتتى ئوقۇمسىز

_نېمە؟

تۇمشۇقلىرىڭنى ئۈچلىغانچە ئارقاڭغا بۇرۇلدۇڭ رەيھان. ئەشۇ چاغدىلا سېنى تىخىمۇ ئىنچىكىلىك

بىلەن كۆرۈشكە مۇيەسسەر بولدۇم. ئاپئاق يۈزۈڭگە چۈشۈپ تۇرغان تال-تال كىرپىكلەر ئوراپ تۇرغان

خۇما كۆزلىرىڭ، مەن دائىم چىمدىپ قويۇنايدىغان ئىقىپ چۈشكەندەك بۇرنۇڭ،يەنە تىخى ماۋۇ تولا

ئۇچۇق چىقىپ قالىدىغان ئوماق لەۋلىرىڭ مېنى بەكمۇ ھەيران قالدۇردى. بەلكىم سەن مەن شۇ

يېشىمغىچە ئۇچراتقان ئەڭ چىرايلىق قىز بولساڭ كېرەك. ئەجەبمۇ چىرايلىق قىزكىنا دەپ سىياھ

ۋەقەسىنى ئۇنتۇپ ساڭا قاراپلا قاپتىمەن

_خاپا بولماڭا ۋاي، قەستەن قىلىدىمىلا ھايتى بىر كۆينەككەنغۇ،يۇيۇۋەتسىمۇ چىقىپ كېتىدۇ

ئۇنى،،،،،،،دېدىڭ خۇددى خاتالىقنى مەن ئۆتكۈزگەندەك

-ئىسمىڭىز لالەما؟

_ها ها ها ، سارائىمۇ ماۋۇيالا، ۋۇ ساراڭ،،،،،،،،،،،،،،

نىمىشقا شۇنداق دېگەنلىكىمنى بىلمەيمەن. تىڭىرلىدىڭىغا بۇرلۇپ ئولتۇرۇۋالدىڭ. بايىقى كۆلۈمسىرەپ تۇرغان كۆزلىرىڭ شۇ يەردىلا مېنىڭ ئەسىرگە ئالدى. شۇ كۆڭلى يەنە بىرەر ئىشنى بانا قىلىپ ساڭا گەپ قىلماقچىمۇ بولدۇم يەنە بىر قېتىم قەلبىمىنىڭنىڭ سىياھسىنى چېچىرتىۋېتىشىڭنى ئارزۇ قىلاتتىم. لېكىن سەن ئۇنداق قىلمىدىڭ. شۇ چاغدا قەلبىمىنىڭنىڭلا ئەمەس، قەلبىڭنىڭ سىياھسىنىمۇ بىرگە چېچىرتىۋەتكەن چىغىڭ. كەچلىك سىنىپ يىغىنىدا ئىسمىڭنى ئاخىرى بىلدىم رەيھان

ھەر ھالدا يېقىنلىشىپتىمەنغۇ، خوش بولدۇم،،

_لالە-رەيھان

بارلىق قىلىقلىرىڭ، ئۇششۇقلىقىڭ، لەۋلىرىڭنى چىرايلىق ئۈمچەيتىپ تۇرۇپ كىچىك بالىلاردەك تەلەپ قىلىشىڭ، مېنى شۇنداق خوش قىلاتتى،چۈنكى سېنى تۇنجى كۆرگەندىلا ياقتۇرۇپ قالغان ئىدىم . باشقىلارغا قىلمىغان يارەمنى سەندىن ئاياپ باقمىدىم. ماڭىلا ئوتىنى تۇتاشتۇرغان تۇنجى ھەم ئاخىرقى قىزنىڭ پەقەتلا سەن بولۇشۇڭنى چە-كۆڭدۈز ئارزۇ قىلىدىغان بولۇپ قالدىم

_بۈگۈن ئۆتكەن ئىشلارنى ئەسلەيدىغان كۈنمۇ نېمە؟ قىنى سۆزلەۋېرىڭ،شۇ ۋاقىتقا قايتقاندەك بولۇۋاتىمەن دېدى رەيھان ئەكرەمگە يۆلىنىپ ئولتۇرۇپ

بىر يەكشەنبە كۈنى سېنى ئوقۇتۇش بىناسىنىڭ ئالدىدا ئاران توختىتىۋالدىم. تولىمۇ تەستىلىكتە دۇدۇقلاپ تۇرۇپ،كۆڭلۈمدىكى گەپنى قىلغاچ ،تىترەپ تۇرغان قوللىرىمدا خەتنى تۇتقۇزغىنىمدا چىرايىڭدا مەن ئەزەلدىن كۆرۈپ باقمىغان ھەيرانلىق ئەكس ئەتتى. خەتنى قولۇمدىن يۇلۇپ ئېلىپ دىگۈدەك يۈگۈرۈپ كىرىپ كەتكىنىڭدە كۆزۈمدىن بىر تامچە ياش سەۋەبسىزلا ئېقىپ چۈشتى. بۇ ياشنىڭ نېمە سەۋەپتىن،قانداقلارچە ئېقىپ چىققىنىنى بىلمەي قالدىم.، مۇھەببەت ئۈچۈن يىغلىغۇچىلارنى غورۇرى يوق دەپ مەسخىرە قىلاتتىم، لېكىن مۇھەببەتنىڭ ھەر قانداق غورۇرنى ئۇرۇۋېتىدىغانلىقىنى شۇ كۈنىلا ھېس قىلدىم. ھېلىمۇ قاراڭغۇ چۈشكەنلىكىدىن،بولمىسا بىرەرى كۆرۈپ

چاقماق تىزلىكىدە ھەممىسىگە يىيىۋتەتتى

ئەزەلدىن نامىزىمنى تۈزۈك ئوقۇمايدىغان ئادەم شۇ كۈنى چالا تاھارەت ئىلىپ كارۋاتتا موگۈلدىتۈلۈپ ئۇزۇن دۇئا قىلىپ كەتتىم. ئاتخۇلالەم <نى ماڭا بۇيرۇپ بەر ئاللاھەپ،،،،، ئۇنىڭ ئۇستىگە ياتاقداشلىرىمنى بىئارام قىلىپ ئۇزۇنغىچە ئۆرلۈپ-چۈرلۈپ ئۇۋۇف تارتىپ ئۇخلىيالمىدىم. كۆز ئالدىمغا سىنىڭ خىتىمنى ئوقۇپ بىردەم خوشاللىغان بىردەم قاتتىق ئاچچىقلانغان تۇرقۇڭ كىلەتتى. ئەتىسى سىنىپتا سەن بىلەن ئۇچىراشقاندا قانداق ئىشلارنىڭ بولۇپ كىتىدىغانلىقىنى پەرەز قىلاتتىم. قىلدەك تولغىنىپ تولا ئۆرۈلگەن بولساممۇ شۇ بىر كىچە يەنىلا ئۆتۈپ كەتتى

ئەتىسى سىنىپقا ئىھتىيات بىلەن كىرىپ كەلدىم. سەن دوستۇڭ گۈلمىھرە بىلەن تازا قىزغىن پاراڭلىشىۋىتىپتىكەنسەن. مىنى كۆرۈپ ھىچ ئىش بولمىغاندەك سۆزۈڭنى داۋاملاشتۇرىۋەردىڭ. توۋا بۇ مىنى پەقەتلا پاراتمايدىكەندە دىگەنلەرنى ئويلاپ ئەپسىدە بوشاشقانچە ئورنۇمدا ئولتۇرۇپ قالدىم. كاللامغا ھىچ دەرىس چۈشەرمەس. شۇكۈنى ساۋاقداشلىرىمنى ھەيران قالدۇرۇپ تۇنجى قىتىم مۇئەللىمدىن تەنقىدئاڭلىدىم،لىكىن بۇمۇ كار قىلمىدى

ئاخىرى مەن كۈتكەن مىنۇتلار يىتىپ كەلگەنىدى،5_سائەتلىك دەرىستىن كىيىن ئارقاڭغا بۇرۇلمايلا ،دەپتەر قىتىغا قىستۇرۇلغانبىر ۋاراقنى ماڭا سۇندۇڭ

_خەتنى ئوقۇپ كۈلۈپ كەتتىم. ناھايىتىمۇ سەت قىلىقىمنى<سىزىپ سەن ياخشى كۆرۈشنىڭ نىمىلىكىنى بىلەمسەن؟ بىلسەڭ دەرىستىن چۈشكەندىن كىيىن ئىيتىپ بەر دەپ يىزىپ قويۇپسەن،،،، كىچىك باللاردەك سورالغان بۇسوئالىڭمۇ ماۋا ناھايىتى سۆيۈملۈك تۇيۇلغان ئىدى.قەلبىمدە ئازراق بولسىمۇ ئۈمۈت ئۇچقۇنلىرى پارلىدى. سەن بىلەن قايتا پاراڭلاشقاندا كۆزلىرىڭگە تىكىلىپ تۇرۇپ ،ساڭا چوقۇم بىلدۇرمەن،سۆيۈشنىڭ ،ياخشى كۆرۈشنىڭ نىمىنىلىكىنى ئىپادىلەپ بىرمەن دىگەندە تولىمۇ تاتلىق قىزىرىپ كەتتىڭ. مىنىمۇ ياخشى كۆرىدىغان چىغىڭ ھە؟ شۇنداق قىلىپئاخىرى مىنىڭ بولدۇڭ. نۇرغۇن گۈزەل ئەسلىمىلەرنى خاتىرە قالدۇرۇدۇق قالدۇرۋاتىمىز، ھامان بىر كۈنى ھالال جۈپتۇم بولىدىغىنىڭنى ئويلىغان ھەربىر مىنۇتلىرىمنى ئەڭ،ئەڭ بەختلىك يىگىت ھىس

قىلدىم جىنىم. ساڭا ئېرىششىم ھاياتىمدىكى ئەڭچوڭ مۇۋاپىقىيەتلەرنىڭ بىرى

ئـــــــــــۇنى، كەينىمگە قارسام ئۆزەمنى خۇدەدى بىرئەسىر ياشىغاندەك ھېچ قىلىپ قالدىكەنمەن

شۇ ۋاقىتتا خىتىڭىزنى كۆرۈپۋاستىنلا ھەيران بولغان ئىدىم -دېدى رەيھان. چۈنكى سىزنىڭ دەرىسكە

قالتىس ئىشلەيدىغان كالللىڭىزدە قىزلارغا ئورۇن يوق دەپ ئويلايتتىم. نۇرغۇن قىزلار سىزگە قاراتتى.

شۇنچە قىزلار ئىچىدىن مىنى ياخشى كۆرگىنىڭىزگە بىر تەرەپتىن خوشال بولسام بىر تەرەپتىن

ئۆزەمدىكى يوغانچىلىق بۇنى ئاشكارلاشقا يول قويمىدى

ئۇنى قىلىپ،بۇنى قىلىپ قۇ ئاخىرى مىنى ئۆزىڭىزگە مەھكەم باغلاپ ئالدىڭىز. ھاياتىمىزنىڭ

ئاخىرىغىچە مۇشۇنداق گۈزەل تۇيغۇلاردا ياشاپ ئۆتۈشكە نىسىپ قىلغاي ********

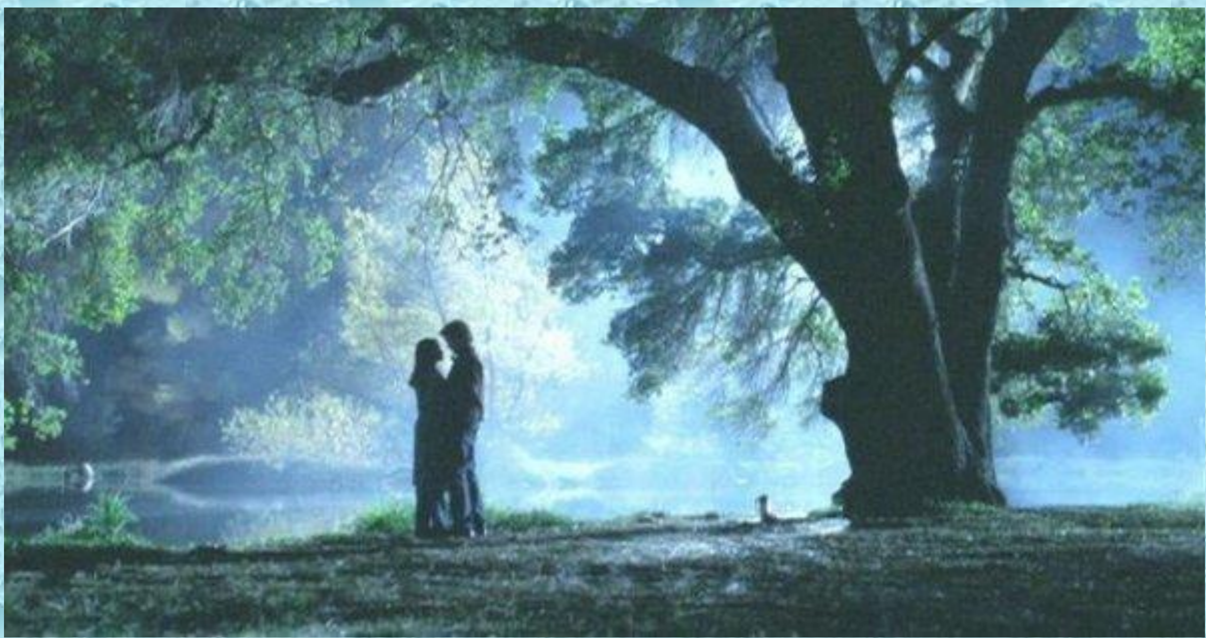

بىر-بىرگە تاغدەك يۆلەنچۈك بولۇپ ئولتۇرغان بۇ بىر جۈپ مۇھەببەت ئىگىلىرى ئاستا-ئاستا پىتىۋاتقان

قۇياشقا قاراپ،كەچكى شەپەقنىڭ گۈزەللىكلىرىدىن ھۇزۇرلانغانچە ،ئەسلىملىرنى داۋاملاشتۇرغاچ

قەلىمىم ئىچىدىن ئاستاھالقىپ چىقىپ قىزغۇچ نۇرلارغا سىڭىپ كەتتى

5

_ئەسسالامۇ ئەلەيكۇم ئەكرەم دوختۇرمۇ؟

ۋەئەلەيكۇم ئەسسالام،سىز؟

_ھە ،مەن ھېلىقى سىز تونۇتقان كىزۋىشكەن ئاسىم ئاكىڭىز،سىزگە ئۆزىنىڭ ئۆيىنخلاڭۋرىنى بىرەي دەپ

_ئادەمنى ئەجەپ خوش قىلدىڭىز

_شۇنداق ئەسلى تونۇتقانلاخەۋرىنى بەرمەكچىدىم. قارسام كەچ بولۇپ كىتىپتۇ،ئاۋارە قىلىپ يۈرمەي

دەپ ھازىرتېلىفۇن قىلىشىم ئىدى. بىزنىڭ قورادا بىر نەچچە يىل سىلىپ قويغان،ئىككى ئېغىزلىق ئۆي

ئىدى،تىخى بىرەسى ئولتۇرغىدەكمۇ بولمىدى.ھويلا-ئارامىلار كەڭ-تاشا،مۇۋاپىق كۆرسىڭىز كىلىپ كۆرۈپ

بىقىڭ!

_ئۆيىڭىز قەيەردىرەككىن ئاكا؟

_ئىشتىن قاي ۋاقتىراق چۈشىسىز؟

_5_كىچە بىكار بولىمەن

_ئەمسە ،5 تىن15 مىنۇت ئۆتكەندەبىز تۈنۈگۈن ئۇچىرشىپ قالغان يەردە ساقلاپ تۇراي،شۇ يەرگە كىلىڭ

_سىزنى ئاۋارە قىلدۇق ئاكا،دەل ۋاقتىدا ئۇلگۇرۇپ بارىمىز، خۇداغا ئامانەت

شۇنداق بولسۇن ئۇكام،،،،

ئىلىڭلار،بىقىڭلار بىلەن چوڭ ھويلىغا جايلاشقان چايخانىدائىللىدىكى مەززىلىك پۇراپ تۇرغان پىننە سالغان سۇيقاشقا،بىر قورادىكى رەت-رەت مىزۇچە تىلىرىگە قاراپ ئولتۇرغان ياشقىنە ئەر_ئاياللار ساھىپخانلارنىڭ ئالسىلا_باقسىلاىگەن تەكەللۇپلىرىدىن كىيىن تاماققا تۇتۇش قىلدى

_كەمبەغەلنىڭ ئىشى چىشقا دورەپتىكەن خىنىم،قىنى چوڭ-چوڭ ئالسىلا،_دېدى مايسخان مىھماندوستلۇق بىلەن.

ئاش بۆلەكچىلا تىتىپ كەتكەچكىمۇ،رەيھان بىلەن ئەكرەم ئارتۇقچە تەكەللۇپنى قايرىپ قويۇپ ھۇزۇرلىنىپ ئاش ئىچىشكە باشلىدى. تاماق ئىچىلىپ دۇئادىن كىيىن ئاسىم بىلەن مايسخان

تەييارلاپ قويغان ئۆينى كۆرسەتتى

_بىز ئويلىغاندىنمۇ پاكىزە ئىكەن،دەم ئىلىشقۇنى كۆچۈۋالايلى دىيىشنى ئۇلار خوشاللىق بىلەن

_نېمە ئوغلىڭىزنىڭ كىپىنىچىقارسام ئالىيىپ،ھەر قىسما قىلىقلارنى قىلىپ ئۇنىڭ كىپىنى قىلىشمىغا يول قويمايسىز،_دېدى ئاسىمنىڭ كەينىدىن مىھمانلارنى ئۇزىتىپ كىرگەن مايسخان غەزەپ بىلەن.

_ھەي ئەقلى كالتە خوتۇن،ئۇنىڭ كىپىنى قىلساڭ ئولتۇرامتى بۇلار؟ ئۇلۇغلىسىگە قەلەندەرنىڭ ئىشىكىدەك يۇردىغان ئەۋارلىقىڭ ھازىر ئۇرۇمچىدە،خوشنىبالىسىدىن ئاڭلىسام بىر نەچچىسى بىلەن بىرلىشىپ سودىغا تۇتۇش قىلىپتىمىش، ئاخىرى يىرىلىك بولسىلا بولاتتىغۇ. ماڭا قۇرۇق گەپ قىلماي تاھارەتكە سۇ تەييارلا! نامازام ۋاقتى بولۇپ قاپتۇ

گۈلسۈمخان ئېغىر ئۇھ تارتتى. چۈنكى ئۇنىڭغا ئوغلىنىڭكى مىجەزى بەش قولدەك ئايان،

بىرىنچى يىللىقتا يەتتە <يىل ئوقۇغان بۇبالىسى مەھەللىدىكى ھەممە كىشىدىن دەشنەم ئىشتىپ

چىققان دىسە لاپ كەتمەيدۇ، ئۆزىنىڭغىلى كىلىشكەن،لىكىن كاللىسى يوق،نەچچە قاماقتا يىتىپ

چىققان بولسىمۇ،بۇ ئۇنىڭ ئۈچۈن خەقلەرنىڭ توخۇ كاتىكىدىن تاپاق يەپ چىققانغا ئوخشاشلا ئادەتتىكى

بىر ئىش بولۇپ قالدى>.ئۆگەنگەن خۇيى ئۆلگىچە قالماپتۇ،گەندەك يەنىلا قىلغۇلۇقنى قىلىپ

يۈرۈۋاتىدۇ. يا ھاياسى يوق، يا ئاتا-ئانىغا كۆيۈم دىگەن نەرسە يوق.ئالدىغا تاتلىقلار قىلىپ ئەكەپ

بەرسە ،زادى قەيەردىن كىلىۋاتىدۇ بۇ تاماق دىمەي كۆشىئۈلپەتلىرى بىلەن يىيىشنىلا بىلىدۇ،مانا ئەمدى

ئۆرۈمچىگە چىقىپ كىتىپتۇ،شۇ يەردە كىملەرنىڭ قىشتىپ يۈرگەندۇ ،ئۆلگەندە قۇتۇلدىغان

ئوخشايمەن بۇدەرتلەردىن،،،،،،،،

****

_ھەي ئورنىڭىزدىن تۇرۇڭ دەيمەن! نەۋاق تاڭ ئاتتى ،تۇرىڭە! بۈگۈن ئۆيى كۆچىدىغان ئادەم

مۇشۇنداق ياتامدا؟

يوتقانغا چىڭ پۈركىنىپ يىتىۋالغان ئەكرەم ،ئايالىنىڭ كىيىنى ئاڭلىماسلىق ئۈچۈن ،بىشىنى

يوتقاننىڭ ئىچىگە تىقىپ يىتىۋالدى

_تۇرۇڭ دەيمەن ھوشۇر،ھەي ھـــــــوشۇر

_ئـــــــــــــــــا ،بىردەم ئۇخلىۋالاي،چىقىپ چاينى تىكىۋالغىنە،بىشىمدا دۇمباق

چىلىۋەرمەي،_دېدى ئەكرەم نارازلىق ئارلاش

_ئاپام يوق بوپ بەردى ھە سىزگە؟ خىجىل بولمايدىغان كۈن چاشكىدا قوپۇپ يۈزىنى يۇيۇپلا ئىشنى

قىلىدۇ.ئۇخلاۋىرىڭ ئەمسە،سەل تۇرۇپ ،جىنىم خوتۇن ،ئۆيى كۆچىلى ،ياردەم قىل دىسىڭىزچۇ

ياردەم قىلدىغان ھىچكىم يوق جۇمۇ

_بولدى،بولدى،تولا جىجىۋىللىق قىلىۋەرمە خوتۇن! تۇرسدام بولدىغۇ

_ھى ھى ھى يەنە مەغلۇپ قىلدىم

_سەت كۈلۈشنى ھۇشەيتان قىز

ئەر-ئاياللار بىردەم كۈلۈشۈپ،بىردەم قاپاق تۈرشۈپ ئەتىگەنلىك ناشتىلىقنى قىلغاندىن كېيىن ئەكرەم كوچىغا چىقىپ كىراكەشتىن بىرنى تېپىپ كىرەيغان،رەيھان ئۇششاق-چۈششەكلەرنى رەتلەپ تۇرەتتىغان بولۇپ كېلىشتى

دەرۋازا ئالدىدا موخۇركىسىنى كۈچەپ تارتىۋاتقان ئاسىم يېنىغىلا كېلىپ قالغان يېڭى قوشنىلىرىنى كۆرۈپ قىزىنىڭ ئۆيىگە ماڭغان مايسىخاننى دەرۋازا تۈۋىدىلا توختىتىۋالدى

_قارا خوتۇن،يېڭى قوشنىلار كېلىۋاتىدۇ. ھازىرچە نادىرەنىڭ ئۆيىگە بارماي تۇرغىن، نەرسە-كېرەكلىرىنى رەتلەپ بولغۇچە كەچ كىرىپ ھېرىپمۇ قالىدۇ ھە قاچان،ئوخشىتىپ بىر تەخسىدىن لەغمەن ئەتكىنە،مەن ئېغىر نەرسىلىرىنى چۈشۈرۈشكە ياردەم قىلاي

_ماي ماقۇل غوجام ،_دېدى مايسىخان،ئاران قويغان ئوسمىلىرىنى قوشنىلىرىغا داڭلىيالمايدىغانلىقىدىن كۆڭلى يېرىم بولۇپ

ئانچە يېڭى بولمىسىمۇ،ئازادە ئىككى ئېغىز ئۆيگە كۆچۈۋالغان بۈجەيلەر بەكلا خوشال ئىدى. ئۇلارنىڭ ئۆزلىرىگە قوشنا بولۇپ كەلگەنلىكىنى مايسىخان قومۇشتا شىمشىكە چىقىپ ئولتۇرۇپ جاھاننىڭ پارىڭىنى قىلىدىغان قوشنىلىرىغا يەتكۈزۈپلىدى

_شەھەرلىك بولغاچقا ھالى چوڭدۇر ھە قاچان،_دېدى مايسىخاننىڭ ئوك بىقىتىپ ئولتۇرۇپ قارسىلدىتىپ شىمشىكە چىقىۋاتقان تۇرغۇناي باخشى

_يەنە سەندەك،بىزدەك،ئۈستىگە تاغار ئارتىۋالغاندەك يۈرمەيدۇ،دېگىنە قىرى باخشى،ھى ھى ھى ،كۈلدى بىر كۆزى سەل ئالغاي قۇربانەم

_نەدىكى گەپنى قىلىدىكەنسىلە خوشنام،_دېدى مايسىخان ھاياجانلىنىپ. قولۇمغا قول بولىۋاتىدۇ دەڭلارا كېلەر،كەلمەيلا. شۇنداق سەھەر تۇرىدىكەن .ھويلا-ئارام دېگەننى چىنىدەك پاكىزە تازىلىۋېتىدۇ.بىزنىڭ يالغۇزلۇقىمىزنى پەقەتلا چاندۇرمايۋاتىدۇ دەڭلارا. ئۆلسىلەگە تاماقىمۇ شۇنداق

ئۈستىكەن. بىز ئىسمىنىمۇ ئاڭلاپ باقمىغان كاتلىت دەمدەشقىلىپ شۈنداق بىر خىل تاماقلارنى ئوخشىتىپ ئىتىدىكەن. تولا ۋاقىتلاردا ئىشتىكەچ كىلىدۇ،شۇڭا تاماققا چاقىرىمەن. قاچىنى ھەرگىز ماڭا تاشلاپ قويمايدۇ دەڭلاراھى ھى ئۆزىمۇ تۇمۇچۇقتەكلا بىر ئۈز خىنىم،قايىسى كۈنى يۈز-قوللىرىمنىڭ يىرىكلىشىپ كەتكىنىنى كۆرۈپ كىچىك قۇتىدا بىر پۇراقلىق ماي بەرگەن ئىدى، سۈركىسەم ئوڭشىلىپلا كەتتى قاراڭلار

_ۋييەي،قىرغاندا ساڭا نىمە ئەڭلىك ئۇ،ماڭا بەر،مەن ئىشلىتبلقاي،_دېدى گەپكە قۇلاق سىلىپ ئولتۇرغان تۇرسۇناي جالداق

_ئوش،سەن جالداققانەنىڭ مىيىكەن.ئاۋۇ ئىرىڭ دىگەن تاز ئىلىپ بەرسۇن،نىمگە تەگكەن ئۇنىڭغا ھى ھى ھى

مايىسخاننىڭ شۇ گىپىدىن كيىن ئاياللار كونا ئادىتى بويىچەھەللە قىسقا خەۋەرلىرنىجبىر_بىرگە يەتكۈزۈشكە باشلىدى

بۇ بىر كىچىك مەھەللە،كىمنىڭگۈيدە چىڭراق يۆتەلسە شۇ زامانلا ھەممە بىلىپ كىتىدىغان ،كۈلكىمۇ،يىغىمۇ بولۇپتۇرىدىغان بىر مەھەللە.ئەمما شىمىشكە چىقىپ،ۋاتىلداپ ئولتۇرغان بۇ بىر نەچچە ئايالالار ئۇيغۇرلارنىڭ ھەققى قوشنىدارچىلىقىنىڭ يىزىلاردا بولىھلۋلىشۋاتقانلىقىنى ئىپادىلەپ تۇرۇپتۇ

6

ۋايجـــــــــان،،،،،،

قاتتىق زەربە بىلەن ئۇرۇلغانبىر كاچات ئىمىن ئورۇق ئىسىملىك ئەمدى12 ياشقا كىرگەن بۇ بالىنى ئارقىسىغا ئۇچۇرۇۋەتتى.

_ھەي هارامدىن بولغان شۇم، كىمنىڭكىنى ئاخماق قىلىسەن؟ قاراپ تۇرسام يۈەننى ئايرىم تىقىۋاتىسەنا؟ تاپقان پۇلنى تولۇق تاپشۇرماي ئاناڭنىڭ قىشلىغىلى قىلامتىڭ؟ ئۆلگۈڭ كەلدىمۇ ئىتنىڭ بالىسى؟

شۇنچىلىك ئوماق ،ئۇيغۇر پەرزەنتىنى زەك قىلىۋاتقان كىمدۇر دەپ ھەيرانلىق بىلەن بۇ ۋەھشى ئىنساغا سەپسىلىپ قارىدىم بۇ ئەسلى كۆزلىرىدىن ياۋۇزلۇق چىقىپ تۇرغان، يامان قىلمىقلىرى بىلەن ھەربىر كىشىگە سەلبىي تەسىر بىرىپ كىلىۋاتقان ئەرشىدىنكەن ئەمەسمۇ

ئۇ كىچىككىنە بالىنى رەھىمسىزلەرچە ئۇراتتى. قولىدىكى تاماكىنى غالىپلارچە بالىنىڭ ئورۇق بەدىنىنىڭ ئۇيەر-بۇ يەرلىرىگە ياقاتتى. مۇنۇ ئالدىدا قارات تىزلىنىپ تۇرغان ئونىنچە كىچىكلىكىدىنلا تەككەن تاياقنى يەپ قالماسلىق ئۈچۈن بارلىق يانچۇقلىرىنى تەتۈر ئۆرۈپ پۇلىنىڭ ھەممىسىنى خوجايىنىغا تاپشۇردى

ئۆرۈمچىنىمۇ سىستىۋېتىپ، ئەتراپىغا شايقىلاپ، بالا ئالدىراپ سودا <يولىغا كىرگەن بۇ ھايۋان ھازىر خىلىلا ئەتلىنىپ قالغان. ئەمدىلىكتە شاڭخەي كوچىلىرىدا غالىپلىق مارشىنى ياڭرىتىۋاتقان ئىدى. نۇرغۇن ئاتا_ئانىلارنى زار قاقشىتىپ، مەكتەپتىنلا ئالداپ ئەكىلىۋالغان بۇ نارسىدىلەرنىڭ قوللىرى، قىزلار خۇددى دېدەك ئىزۇرادەك، ئوغۇللار ئۇنىڭ ئاسالىق پۇللىرىنى ئېلىپ تاپقۇچىسى ئىدى. كىچىككىنە نازۇك غۇنچىلارنى توڭگۇزلارنىڭ نەپسىنى قاندۇرىدىغان ئويۇنچۇق قىلىپ بەرگەن بۇ ھايۋان ھازىر ئاكىلىق<تونىغۇ ئورۇنۇپ، يۈزلىرىگە ھارام قانلىرى يۈگرۈپ خىلى رەڭ تۈزەپ قالغاندى _ھەي ئىمىن دېگەن ئېتىنىڭ كۈچۈكى! بۇدا يەنە شۇنداق كۆزۈمنى غەلەت قىلىشقا ئۇرۇنىدىغان بولساڭ تىرەڭنى تەتۈر سويۇپ داپ كىرىمەن. بۈگۈن ساڭا تاماق يوق شۇم، كۆزۈمدىن يوقال، ھەممىڭ يوقۇلۇش

كىچىككىنە گۈلدىخانىدا ، پاسكىنا ،زەي يەردە تىقىلىشىپ ياتقان يۈزلەر ئۈستىدە قوغلاشماق ئويناۋاتقان چاشقانلارغىمۇ پەرۋا قىلىشقۇدەك ھالى يوق. ئاۋازدا بىر-بىرگە ئۆتكەن كۈنلىرىنى سۆزلەپ بېرىشىدۇ. ئاپىسى ئىچ دەپ زورلىغان ئۇتلەرنى چاندۇرماي تۆكۈۋەتكەنلىرىنى ،قۇۋۋەت بولىدۇ دەپ يانچۇقىغا سېلىپ قويغان ياڭاقنى ئۆيدىن چىقىپلا بىر_بىرگە ئېتىپ ئويناپ تاشلىۋەتكەنلىرىنى تەكرار-تەكرار كۆز ياشلىرىنى تۆكۈپ تۇرۇپ بىر-بىرگە دەپ بېرىدۇ. ئەڭ كىچىكى 8 ياش، چوڭى 14 ياشلىق بولغان بۇ مىللەتنىڭ كەلگۈسى قۇرغۇچىلىرىنىڭ ،ئۇيغۇرنىڭ ئۈمۈتلىرىنىڭ ھازىر ئارتۇقچە ئارزۇسىمۇ قالمىغان، ئۇلار پەقەت خوجايىنىدىن تاياق يېمەسلىكنى، بار ھۈنىرى بىلەن تېپىپ چوشقىغا سېلىپ بەرسە كۆڭلى ئېلىشىدىغان بىر قاچا يۇندا تاماقنى ئىنتىزار بولۇپ كۈتۈشىدۇ.پۈل

ئۇچۇن ئاتا-ئانىسىنى سېتىۋېتىشتىن يانمايدىغان بۇئۇيغۇر خوجايىنلار شىنجاڭنى باشقا شەھەرلىكلەرگە ئوغرى،قىزلىرى پاھىشىلىككە بەك يارايدۇ دەپ تونۇشتۇردۇ. ئەگەر سىز ئىچكىرى ئۆلكىلەرگە بىرىپ ياتاق ئىزلىسىڭىز ئىشىڭىز بەكمۇ تەس،چۈنكى سىز ئۇيغۇر. سىزنىڭ مىللەت كىملىكىڭىزنى بۇ يەردە ئاللىقاچان بىر كىملەر سېتىپ بولغان. ئۇلار سىزنىڭ ناھايىتىمۇ مەدەنىيەتلىك ،ئالىملار كۆپلەپ چىقىپ20 ئەسىرنىڭ ئاخىردىن باشلاپلا بۇزۇلۇپ كەتكەن مىللەتكەنلىكىڭىزنى ئاندا-ساندا بىلىدۇ خالاس.ئوتتۇرا ئەسىرلەردە دۇنيانى سورىغانلەس، ئوغۇرلۇق ،بۇزۇقچىلىقتا باشقىلارغا ئۈلگە بولۇپ بىرۋاتقان ئۇيغۇر دەۋاتىدۇ

_غەيرەت پالكۆزما؟

_ھى ھى ئاكا مەن شۇ،-دېدى قىزلارنىڭكىدەك ئىنچىكە ئاۋاز قارشى تەرەپتىن

_ئۇكام مەن ئىككى كۈندىن كىيىن شىنجاڭغا بارماقچىمەن ۋۇ قول ئاستىمدىكى شۇملارنى ساڭا تاپشۇراي دەيمەن سېنىڭ بۇنداق ئىشلارغا خىلى بار. ئىش ھەققىڭ بۇرۇنقىدىن يۇقۇرى بولىدۇ

_چاتاق يوق ،ئاكا ئەتىلا يىنىڭغا بارىمەن

_ok

سىرلىق كۆلكىسى بىلەن تېلىفۇن تۇرۇپكىسىنى ئورنىغا قويغان ئەرشىدىن بۇ قېتىم ئالاھىدە پىلان تۈزگەن ئىدى. ئۇنىڭ ئۆرۈمچىدە خىلى كۆپ چېرىكلىرى بولۇپ،بۇ قېتىم بارغاندا ئەڭ چىرايلىق قىزلاردىن25 نى تاللاپ،ئۇسسۇلچىلىق يولى بىلەن ئەكەلمەكچى . ئۇنىڭ مەقسىتى قىزلارنى پاھىشىلىككە سىلىپ،ھازىرقى پايدىسىدىن نەچچە ھەسسە ئارتۇق پۇل تېپىش، يەنە تېخى ئۇنى قولىدىن ئىش كەلمەيدۇ دەپ ئەيىپلەيدىغان ئاتا-ئانىسىنىڭ يىنىغا بىرىپ بىر كاللەك پۇلنى قىدە قويۇپ ئۆزىنىڭ قالتىس ئىكەنلىكىنى ئىپادىلەش ئىدى

ئالاھىدە ياسانغان ئەرشىدىن بايۋەتچە يامغۇرلۇق بىر كېچىدە شىنجاڭغا يول ئالدى. ئۇ بارسا پەرىزاتتەك گۈزەل25 ئۇيغۇر قىزىنىڭ مەڭگۈلۈك بەختىگە ئولتۇردۇ. ئۇ بارسا مىللەتنىڭ كەلگۈسىلىرى بولغان25 ئۇيغۇر قىزى ئۆز ئايىقى بىلەن ئازاپ يولىغا ماڭىدۇ. ئۇيغۇرلۇقۇن بۇ كىچىك يوقىتىش

ئەمەس، چۈنكى بىزدە ئەرشىدىن <لەربەك تولا

ئۈسۈلچى قوبۇل قىلىش ئىلانى

شائخەي شەھەرلىك يېڭى دۇنيا ئۈسۈلئۆمىكىگە ئۈسۈلچى قوبۇل قىلىمىز

يىشى16 ياشتىن22 ياشقىچە

بوي ئېگىزلىكى150 :تىن180 گىچە

ئېغىرلىقى :45-60 قىچە

مەدەنىيەت سەۋىيەسى چەكلىمىيوق،لېكىن خەنزۇچىنى ئائخلاپ چۈشىنەلەيدىغان بولىشى كىرەك

>ئۈسۈلدا ھەقسىزتەربىيەلەندۇ<چىراي-تۇرقى كىلىشكەن.بەدىنىدە تارتۇق بولماسلىقكېرەك

ئايلىق مائاشى1800 يۈەندىن3000 يۈەنگىچە،ياتاق،تاماقسىرتىدا

پاھ،ئىلان ئەتراپىغا ئۇلىشىپ كەتكەن قىزلار بىردە بويىغا،بىرھەسسىنىڭ ئۇ يەر-بۇ يەرلىرگە قارماقتا

-ئەجەپ ۋاقتىدا كۆرۈپتىمەن. سەنئەتمەكتەپتە بىكار ئوقۇپتىمەن دەپ يۈرۈپتىمەن تېخى.ئايلىق

مائاشى3000 يۈەنگىچە ئىكەن تخىى رەناغا تىزراق خەۋەر قىلاي،سان توشۇپ كەتمىسۇن.يەنە

_ئاشخانىدا ئايدا250 كوي ئىلىپ ئىشلىگەندىن شۇ يەرگىلا بارمايمەنمۇ،ئالايتەن ئۆرۈمچىگىمۇ

كەلدىم مانا،بىچارە ئاتا-ئانام ئازراق بولسىممۇ كۆڭنىڭ سىرىقىنى كۆرۈپ قالار

مانا پۇلنىڭ سانىنى كۆرۈپلا باشقىنى كۆرمىگەن بىر نەچچە قىزلار ھېچنىمىنى سۈرۈشتۈرمەيلا يىقى

بىلەن> ئۈسۈلچى <بولۇشقا تاللاندى

****

ئۆي،چارچاپ ئۆلەيلا دېدىما

قولىدىكى ئىغىر سومكىلار سەۋەبىدىنمۇ ئىشىكنى ئارانلا ئېچىپ كىرگەن رەيھان ئۆيدە ئەكرەمنىڭ يوقلۇقىنى كۆرۈپ لاسسىدە بوشىشىپ قالدى. سومكىلارنى تاشلىدىدە،ئاپىسى سىلىپ بەرگەن تاتلىق-تۈرۈملەردىن ئازراق ئېلىپ مايسىخاننىڭ يېنىغا چىقتى

_ئەسسالام ئاچا

_ۋەي قىزىم قايتىپ كەلدىڭىزما؟ قىنى يۇقۇرغا ئۆتۈڭ،_دېدى مايسىخان ئىللىقلىق بىلەن. قاچان قايتىپ كەلگەنتىڭىز؟

_تېخى هازىرلا كىلىشىم ئىدى، ئەكرەم ئېرىتقا چىقىپ كەتكەن چىغى. ماۋۇ نەرسىلەرنى ئاپام بەرگەن،ئازراق بولسىمۇ تېتىپ سىقىڭ ئاچا،

_بەكلا ئاۋارە بولۇپ كېتىپسىزغۇ قىزىم، جىندەك ئولتۇرۇپ تۇرۇڭ،قىزىلچاي ئىچسىڭىز هاردۇقىڭىز چىقىدۇ،_دېدى گۈلسۈمخان چاي دەملىگەچ.ئاپىلىرىڭىز ياخشى تۇرۇپتىمۇ؟

_هەئە،مېنى يوقاپ كەتمەي پات-پات كىلىپ تۇر دەيدۇ،ئەكرەمنىڭ ئانىسىنىمۇ يوقلاپ چىقتىم،ئەسلى كىلىن بولغانىكى ئۇلارنىڭ خىزمىتىنى قىلىۋالاتتى، لېكىن مۇشۇ يېزىدا ئىشلەپ قالدۇق

_خىزمىتىنى قىلىۋالدىغان ۋاقىت دېگەن ئۈزۈن قىزىم ،قانچە ياشقا كىردىڭىز بۇ يىل؟

_24_كە

_گۈلدەك چاغلىرىڭىزكەن ئەمەسمۇ ،سىزدەك چىرايلىق ،هەممە يەرلىرى قاملاشقان چوكان ئاز جۇمۇ،چېچىڭىزنى كېسىپسالماڭ جۇمۇ،سىزگە قارىسام هەقىقى ئۇيغۇر قىزىنى كۆرگەندەك بولىمەن، ئاۋۇ نادىرە ئۇنىمىغىنىمغا قويماي بىر ئويدان چېچىنى بۇدرە قىلىۋاپتۇ قۇش چاڭگىسىدەك. ئەكرەم ئىككىڭلارغا بەكمۇ هەۋىسىم كىلىدۇ،ئالتۇن ئۈزۈككە ياقۇت كۆز دېگەن شۇدە تەڭقۇسسۇن بالام

هى هىه

كونىراپ كەتكەن ياغاچ ئىشىكنىڭ غاچ قىلىپ ئېچىنىشلىق ئاۋازدا ئېچىلىشى بۇ ھەمداستىخانلارنىڭ

پارىڭىنى ئۈزۈپ قويدى

بوسۇغىدا ھەيكەلدەك قېتىپ تۇرغان،قارا كاستيۇم -بۇرۇلكا،قارا كۆزەينەك،قولىدا قارا چامادان

كۆتۈرگەن بۇ قارا ئىنساننى مايسخان دەماللىققا ئىلغا قىلالمىدى. بىرنەچچە سېكۇنتتىن كېيىن

ئۇ ئۆزىنىڭ ئىشتانىنىڭ پۇشقىقىغا پۈتلىشىپ يۈرىدىغان تۇۋارلىق ئوغلى ئىكەنلىكىنى بىلىپ

قۇچاقلىرىنى كەڭ يېيىپ بالىغا يۈگۈردى

_جېنىم بالام بۇ سەنمۇ؟

ئالدىغا يۈگۈرۈپ كەلگەن ئانىنى سوغۇق قۇچاقلىرى بىلەن قارشىلىغان بۇ ۋاپاسىزنىڭ كۆزلىرى

تەمتىرەپ ،نېمە قىلارىنى بىلمەي ئولتۇرۇپ قالغان ئايالغا چۈشكەن ئىدى. ئۆزىگە ئەسەبىيلەرچە

تىكىلىپ تۇرغان جىرتاق كۆزلەرنى قارا كۆزەينەك ئارقىسىدىن رەيھان بايقىيالمىدى

سىلەرنى سېغىنىپ كەلدىم ئاپا، بۇ جېنىم كىم ئۆزى؟ بۇرۇن كۆرۈپ باقماپتىكەنمىنا؟

ئاۋال قولۇڭدىكىنى قويۇپ يۇقۇرىغا ئۆت بالام،_دېدى مايسخان ئوغلىنىڭ بىزەڭلىكىدىن خىجىل بولۇپ.

بۇياق يېزىلىق دوختۇرخانىنىڭ دوختۇرى،ئەر-ئاياللار ھازىر بىرگە خوشنا ئولتۇرىدۇ

_ئەر-ئاياللار دېگىن،مەن تېخى، ھى ھى كۆزنىڭ يېغىنى يېگۈدەكلا چىرايلىق ئىكەنا،،،

مايسخان كىلە-كەلمەيلا باشلانغان قىلىقسىزلىقتىن بىر قىسما بولۇپ كەتتى. ئانا-بالا ئىككىسىگە

قاراپ نېمە قىلارىنى بىلمەي قالغان رەيھان تېزراق چىقىپ كېتىش ئۈچۈن دۇئاغا قول

كۆتۈردى. مايسخان ئاچام بۇنداق ئوغلىنىڭ بارلىقىنى ئەجەپ ئېيتماپتىكەنلىدى ئۇ دۇئا

قىلغاچ

_كەچلىك تاماقنى مۇشۇ يەردە قىلايلى قىزىم،تاغىڭىز ئەتىگەندە سويغان، يېڭى گۆشتە ئوخشۇتۇپ

بىر مانتا قىلايلى،ئۇنىڭ ئۈستىگە ئوغلۇممۇ قايتىپكەلدى،

_چوڭ ئايالنىڭ گېپىنى يىرالمىغان رەيھان ماقۇل دەپ ئۆيىگە يېنىپ چىقتى.ئۆيىگە قەدەملەر

بىلەن ئۆيىنىڭ ئىشىكىنى ئىچىپ كىرىشىگىلا ئەكرەم ئۈنى چاقچاقلىۋېلىپ بىر ئىغىزمۇ گەپ

قىلىشقا پۇرسەت بەرمەي سۆزلەپ كەتتى

_ئىككى كىچە سەن يوق،مېنى دەششەت قاربىسىپ كەتتى دېگىنە ،بۇنىڭدى كېيىن شەھەرگە

كىرسەڭ قونماي يېنىپ چىق جۇمۇ جېنىم

_قويىڭە سىزنى ،ئەر كىشى تۈرۈپ قورقۇنچاقلىقىنى،يەۋەتسىچۇچى جىنلاردىن بىرەرسى

_ھى ھى سېنى سېغىندىم،نەگە كەتتىڭ سومكىلارنى تاشلىۋېپ؟

_مايسىخان ئاچامغا ئاپام بەرگەن يىمىشلاردىن ئازراق بىرەي دەپ كىرگەنىدىم ئولتۇرسام يوچۇنلا

بىرسى كىرىپ كەلدى،شۇنىڭ بىلەن يېنىپ چىقتىم. كەچتە بىرگە تاماق قىلايلى دەيدۇ،ماقۇل دەپ

قويدۇم تېخى. ھە راس ئاپاملار سىزگە دەپ بىنورسىلەرنى سېلىپ بىرىۋاتاتتى ئەتىۋارلىق

كۆيئوغۇل،ئۆزىڭىز كۆرىڭە ئىلىپ، يەنە بىر گەپ سىز دېگەن كىتاپ تېخى كەلمەپتۇ كېلەرقى قېتىم

كىرگەندە ئىلىپ قوياي دەيدۇ،بىردەم ئۇخلىۋالاي،ھىرىپ كەتتىم

_ماقۇل خوتۇن ،بىردەم ئۇخلىۋال،،،،،

رەيھان مانتىنىڭ قىيمىسىنى قىلغاچ ،چايخانىنىڭ بىر بۇلۇڭىدا ئەكرەم بىلەن پاراڭلىشىپ ئولتۇرسىمۇ تۈرۈپ-تۈرۈپلا ئۆزىگە تىكىلىپ قالغان كۆزلىرى بىلەن كۆز بىقىشىپ قىلىپ بىر قىسمىلا بولۇپ قالدى. نىماندىداق تەلەتى سەت بىرنىمىدۇر،ئادەمگە ئىش تىپىپ بەرمەس دېگەنلەرنى خىيالىدىن ئۆتكۈزدىيۇ،بەك ئارتۇقچە ئويلاپ كەتكەنلىكىنى ھىس قىلىپ ئىشىنى داۋاملاشتۇردى،لىكىن بۇ سىرلىق قاراشلار يەنە نەچچە قېتىم يۈز بەردى

_كاساپەت،بىر يۇتۇم سۇ بىلەن يۇتۇۋەتكىدەك چىرايلىقكەنا. پاھ،پاھ،ئاپئاق بويۇنلىرى، تولغۇشۇپ تۇرغان چاچلىرى،ئادەمنى مەس ،ئەلەس قىلىپ قويىدىغان ئاۋۇ خۇمار كۆزلىرى يۈرەكلىرىمنى ئويىنىتىپلاۋەتتىغۇ. ئۇف بۇ تۇمۇچۇقنىڭ ۋىسالىغا يىتىدىغان بىرەر يولنى تاپمىسام بولمامدۇ نىمە،ماڭا

نەدە داردىن قاچقان قىرى خوتۇنلار ئۇچرايدۇ، مۇشۇنداقتىن بىرسى ئۇچلىر10ياش ياشىرىپ

كەتمەسمىدىم، ۋاي يۈركىم

كۆڭلىگە بىر دەمدە نەچچە خىل خىياللارنى پۈككەنگەرشىدىن ئۇەۇلىدىكى ئۆينىڭ چىرىقى

ئۆچكىچە قاراپ ئولتۇرەى

خـــــــــــــــــــەپ

7

_ھېلىقى بىر كەلگەنچە بۇ يەرگە قايتا كېلىپ باقماپتۇق ھە رەيھان،_دېدى ئەكرەم ئۈستەك قىرىدا سالقىن شامالدىن ھۇزۇرلىنىپ ئولتۇرغان ئايالىغا قاراپ

_شۇنى دەيمەن،خىزمەتقىلىمىز دەپ بىر يىلنىڭ قانداق ئۆتۈپ كەتكەنلىكىنى بىلمەيلا قاپتۇق.

دېگەن بىلەن مايسىخان ئاچىنىڭ ھېلىقى بالىسى ئۇزاق تۇرمىدى بۇ يەردە،بولمىسا ئۇلارنىڭ ئۆيىدە

منۇتمۇ ئولتۇرغۇم يوقتى

_قانداق دەيسەن خوتۇن؟

_نىمىگە بولاتتى، ئۈيرنىمىنى كۆرسەملا بەدىنىمگە تىترەك ئولىشىپ كىتىدۇ.ئۇنىڭ ئۈستىگە كىلە ھەپتە بىلىم ئاشۇرۇشقا ماڭىسىز، سىز كەلگۈچە بىرەر ئىش بولۇپ قالارمىكىن دەپ ئەنسىرگەن ئىدىم.خۇداغا شۈكرى ئۇ ئاۋال كەتتى،پاك مۇھەببەتنى ئاللاھ ئىگەم قوغدايدىكەن

_ئارتۇقچە خىياللاردا بولما خوتۇن،_دېدى ئەكرەم ئايالىغا

_ئۇغۇ شۇ،سىز كەلگۈچە تاقىتىم-تاق بولىدىغان بولدىدە،-دېدى قىز كۆزلىرىگە ياش ئېلىپ

_بارماي دىسەم يا ئۇنمايسەن،مەن كەلگۈچە شەھەردە ئىشلەپ تۇر دىسەم ئۇنىمىغىنىمۇ كۆنمەيسەن،سېنى بۇ يېزىدا تاشلاپ قويۇپ بىر كۈزۈم ئارقىدىلا كىتىدىغان بولدىدە ئەمدى

_مەنلا ئەمەس،سىزنى ساقلايدىغان يەنە بىرسى بار جۇمۇ،_دېدى رەيھان قىزارغىنىچە

_بىلىمەن جىنىم، ئۆزەڭگە قاتتىق دىققەت قىل، مەن قايتىپ كەلگۈچە ئىغىرلىشىپ كىتىسەن ھە قاچان،سېنى جاپاغا قويدۇم،بۇرۇن بەرگەن ۋەدەمنى تۇتالمىدىم

_ئۇنداقمۇ دەپ كەتمەك، بىر ئۆيدان تۇرمامدىمەن،بىر نەچچە ئايلاردىن كېيىن ئۆيۈمگە كىرىپ كىتىمەن ئەمەسمۇ،ئەنسىرىشىڭىزنىڭ ھاجىتى يوق،جۇرىڭىزغە ئۆيتىقىتايلى،نەرسە-كىرەكلىرىڭىزنى تەييارلاپ بىرەي

_ماقۇل ئوماق شۇم

ئەمما بارلىق كۆڭۈلسىزلىك،جۇدۇنلۇق كۈنلەرنىڭ ئەكرەم يېزىدىن ئايرىلىش بىلەنلا باشلىنىدىغانلىقىنى رەيھان خىيالىغا كەلتۈرمىگەن ئىدى

يولدىشىنى ئۇزىتىپ قويغاندىن كېيىن تىخىمۇ يالغۇزلۇق ھىس قىلغان رەيھان بىكا قالغان تولا ۋاقىتلارنى مايسىخان ئاچىنىڭ يىنىدا ئۆتكۈزەدى

تولىمۇ ئاق كۆڭۈل،خۇدەى ئاپىسىدەكلا مېھرىبان بۇ ئايال، قىزغا قانداق قىلسا ھامىلىنى ياخشى

كۈتكىلى بولىدىغانلىقىنى ئۆگەتتى

ئەمدىلا ئىككى ئايلىق بولغان ھامىلە رەيھاندا بەكمۇ ئۇلۇغ ئانىلىقنى ئويغاتقاندى. دۇنيادىكى جىمى ئانا بولغۇچىلار بېشىدىن كەچۈرىدىغان ھۆمىلدارلىق مەزگىلى،ئانا بولغۇچى كىشىگە ئارزۇ-ئۈمىت،پەرزەنت ئىشقىدىكى بەختىيارلىقلارنى ئاتا قىلىدىكەن. كىچىككىنە تۆرەلمىگە بولغان مۇھەببىتىنى ئۆز قېنىدىن يۇغۇرۇپ كېتىدىكەن ئەمەسمۇ..

ئۇ ئۆزىنىڭ ئانا بولىدىغانلىقىنى بىلگەندە ئەكرەم ئايالىدىن ئۆتە خوشال بولغان ئىدى

_جېنىم رەيھان،مېنى تولىمۇ بەختلىك قىلىدىغان بولدۇڭ دەپ

_ئىككىمىز ئوخشاش

_شۇنداق ئىككىمىز تەڭ بەختلىك تاتلىق

ئۇ ئايالىنى تېخىمۇ چىڭ قۇچاقلىدى،شۇ چاغدا رەيھان تولىمۇ سۆيۈنۈپ ئۆزىنى دۇنيادىكى ئەڭ بەختلىك ئايال ھېساپلىغان ئىدى. شۇ چاغدا ئۇ يەنە ئەكرەم بىلەن بىر كېچە دېگۈدەك ئۇخلىماي پاراڭلىشىپ چىققان

_بالىنىڭ ئىسمىنى نېمە قويىمىز رەيھان؟

_سىزنىڭ خالىغىنىڭىزچە بولسۇن،_دېدى ئۇ بەختىيار كۈلكە بىلەن

_ئاللاھ نېسىپ قىلىپ قىز تۇغساق ئىسمىنى لالە قويايلى،خۇددى سەنئگاپلكاق،،خۇمار كۆزلۈك بىر قىز بولسۇن. ئوغۇل تۇغساق نۇرتاي قويايلى،نۇرتاي ھاجىمدەك ساخاۋەتلىك بولۇشقا ئاللاھ نېسىپ قىلسۇن

_ھى ھى ماقۇل

بۇ سۆھبەتلەر بولۇپ ئۇزۇن ئۆتمەي ،ئەكرەم ئۆزىنىڭ تاتلىق ئەسلىمىلەرنى ھەمراھ قىلىپ،پېشانىسىگە يېنىك سۆيگەنچە بۇ قەدىردان ئايالىدىن قىيالماسلىق ئىچىدە ئايرىلدى. رەيھان يولدىشىدىن كېلىپ تۇرىدىغان تېلېفونى،يەنە ئۇلار قالدۇرغان گۈزەل ئەسلىمىلەرنى ئەسلىگىنىچە ياشاش ئىشلەيتتى

****

تۇمۇچۇق ئەجەپ ئىسمىدىن چىقمىدى ھېلىقى

كىمنى دەيسەن ۋا ئاكا؟

ئىسىڭدىدۇر،_دېدى ئەرشىدىن ئالدىدىكى توخۇ پاچىقىنى تۈتكەندە ئۆيۈمگە بىرىپ كەلگىنىم

پالكۆزگە يالماپ يۇتۇۋاتقان غەيرەت

شۇنداق_

ياش ئەر-ئاياللارغا ئىجارە بىرىپتۇھويلىدىكى بىكار قالغان ئۆينى،شەھەردىن خىزمەتكە چىقىقان

يىگۈدەك گۈزەلكەن ئەمەسمىدىگىنە. ھېلىقى ئايالى كاساپەت ،كۆزنىڭ يىغىنى

قىزلار تۇرسا ئەمدى خەقتىن ئاشقان خوتۇنغلەي ئاكا .ئەتراپىڭدا تىرناقتا توختىغۇدەك نى-نى

.خوشامەت ئارلاش كۆزۈڭنى قىزارتىپ يۇردۇڭما،_دېدى ئۇ

مەن مۇشۇ كەمگىچە ئۇنىڭدەك ئوماق ماشاۋا كۆي، ئاۋال كۆرۈپ باقە سەنمۇ،زۇۋانىك تۇتلۇپ قالىدۇ

يىقىپلاۋەتتى،شۇنچە قارساممۇ ماشا قارار كۆزىتەبىسى گۆزەلنى كۆرۈپ باقمىغان، يۈركىمگە ئوتنى

يەرگە يوق، ئارانلا قايتىپ كەلدىم دىگىنە بۇ.

نى ياخشى ئورۇنلاشتۇرغانسەن ھەگۇسۇلچىلار ھە راس ھىلىقى

ھىساپىقا ھى ئورۇنلاشتۇرمامدىغان،تازا ئەپلىدىم دىگىنە،ئارلىقتا بىر قانجۇقنىڭ ئۆلىۋالغىنىنى

ھازىر سودىمىز بەك ياخشى ئالمىغاندا قالغانلىرغا پىچاقنى بىلەپ بىرلا تەشلىۋىدۇق زۇۋانى ئۆچتى،

ھىساۋىڭغا ئۇرۇپ تۇردۇمەدەيمەن،خىرىدارلار كۆپ، كىرۋاتقان كىرىمنى ئۇدۇللۇق بانكا .

<تاماكە بىراي دەيمەن،بۇ قىتىم ئازراقھارايسەن،بىر ئىش،،،،،كىلە ھەپتە مەن يەنە شىنجاڭغا

كۆرۈپ كىلەي،،،ئاھ يۈركۈم، ھى ھىلىپ بارغاچ ھىلىقى خىنىمنى بىر

تەلەپپۇزدا، ساقچىلار قاتتىق ھەركەتتە ھازىر، بولسا بھازىر ۋاقتى ئەمەس دىدى پالكۆز جىددىي

چىق،قىز تۇرماق بىشىڭدىنمۇ ئايرىلىپ قالىسەن بىكائىسكى ئايلاردىن كىيىن

ئۆتكۆزۋالاي مەسلىھەت،بولدى ئىشىڭغا ماڭ، مەن چىقىپ شۇمتەكلەر تاپقان پۇلۇمۇ توغرا

پۇل،تاماكا،قىز ئۇلارنىڭ ھايات بۇلارنىڭ ئىچكىرەدىكى بەختلىك ھايات كارتىنىسى مانا مۇشۇنچىلىك

يوق،،،،،،،،،،،ۋەتەن ،مىللەت دەپ قاقشىغانلار بۇلارنىڭ نەزىرىدىمانى،ئۇلاردا نە ۋەتەن، نە خەلقى

ئاخماق كىشىلەر خالاسپەقەت ئارتۇقچە

ئەرشىدىن بۇرۇنقى خوجايىنىق شۇنداق قىلىپ بىر نەچچە ئاينى تولىمۇ تەستىلىكتە ئۆتكۈزگەن

مەينەت ئايىقنى باستىسالاپتى بىلەن مۇقەددەس ئانا ۋەتىنىگە ئىككىنچى قىتىم

8

ھەش-پەش دېگۈچە ئۆكەتكەنگە ئىككى ئاي بولۇپ قاپتۇگويلىدى رەيھان تەشتەكتىكى

گۈللەرگە سۇ قۇيغاچ. بۇ ئۇنىڭ ئەكرەمگە ئەڭ مۇھتلېزگىللىرى بولۇپ،ئۇنىڭ قايتىپ كېلىدىغان

ۋاقتىنى بىلىسمۇ ھەر كۈنى چىقىپ يولىغا قاراپ كېتەتتى. ھىجرانلىق كۈنلەرنى يولدىشىدىن

ئاندا_ساندا كىلىپ تۇرغان تىلىفۇنىلەن قاناتەتلەندۈرەتتى

جىم يات،_دېدى رەيھان قورسىقىنى ئاستا سىلاپ،خۇشخۇيلىرىغان بىر كۈنى چوقۇم چىقىسەن بۇ دۇنياغا

_هوي رەيھانگۈل،بارمۇ سىزخان؟

مايسىخاننىڭ سوزۇپ چاقىرغان ئاۋازى ئۇنىڭ خىياللىرىنى ئۈزۈۋېدى

_هە،مانا هازىر چىقىمەن ئاچا

_ماشا قاراڭە قىزىم ،-دېدى مايسىخان ھاسراپ تۇرۇپ،شۇنداق ئالدىراش كىرەتتىم خوشنىننىڭ ئۆيىدىن،

كىچىك قىزى قولىغا قايناقسۇ تۆكىۋاپتۇ، بىر قاراپ قويامسىز،بۈگۈن شەنبە دەپ دوختۇرخانىنىمۇ

ئاچمايدۇ

_ماقۇل ھەدە جۇرۇڭ ئەمىسە

بىلىكىنىڭ تۆۋىنى شەلۋەرەپ كەتكەن قولنى كۆرۈپ،رەيھانىشۇنداق كۆڭلى ئېلىشىپ كەتكەن

بولسىمۇ، ئۆزىنى قاتتىق تۇتۇۋېلىپ چىرقىراپ يىغلاۋاتقان قىزنىڭ قولىنى كورۇشكە باشلىدى

مايسىخان ،رەيھاننى قوشنىسىنىڭ ئۆيىدە قالدۇرۇپ دەرۋازىسى ئالدىغا كەلگەندە ئوغلى ئەرشىدىن

چامادىنىنى تاكسىدىن چۈشۈرۈۋاتاتتى. ۋاي جېنىم بالام ،كەلدىڭمۇ ،_دېدى مايسىخان خالار-خالىماس

قۇچاق ئېچىپ كەلگەن بالىسىغا ئۆزىنى ئېتىپ. ئاپىسىغا ئەگىشىپ قوراغا كىرگەن ئەرشىدىننىڭ

كۆزلىرى ئوغرى مۈشۈكتەك نىمىنىدۇر ئىزلەۋاتاتتى

_دادام قىنى ئاپا؟

_ئېتىزغا كەتكەن، سەل تۇرۇپ كىلىپ قالامىكىن

_ماۋۇ قوشنىلار كۆچۈپكەتتىما؟

_ياق

ئۇۋ،سىرلىق كۈلدى ئەرشىدىن. ئەمدى ھىلىقى كۆزەلنى قولغا چۈشۈرۈشنىڭ ئامالىنى قىلاي

ھىرىپ-چارچاپ كىرگەن رەيھاننىڭ كۆزى ئەرشىدىنگە چۈشۈشى بىلەنلا ئەرۋاھى ئۇچتى

_سالام خان

_ياخشىمۇ،ئۇ شۇنداق دەپلا كەينىگە قارىماي ھۇجرىسىغا كىرىپ كەتتى

ھىم،كاساپەتنىڭ ھالى خىلى بار ئۆزىچە ،قىنى قارايلى،كەينىمدىن ئۆزەڭ يۈگرەيدىغان بولىسەن،

شۇنچە قاش ئاتسام قاراپمۇ قويمايدىكەندەك كىشىكەن يىگىتكە. ئەمدى ئىشىمنى باشلاي

_نىمانداق ھويلىنىڭ ئوتتۇرىسىدا بۇتتەك قېتىپ تۇرۇپ كەتتىڭ؟_دېدى ئاسىم مۈرىسىدىكى كەتمەننى

يەرگە تاشلاپ

_ھى ھى كەلدىڭمۇ دادا

_كۆرمەيۋاتامسەن،،،،قاچان كەلدىڭ؟

_تىخى بايا كىلىشىم، سىزدىن بۇرۇن ھىجىيىپ كەتكەن ئەرشىدىنىنىڭ كۈلكىسى دادىسىغا تىخىمۇ

ياسالما تۇيۇلدى .يەنە نىمە شۇملۇقلارنى ئويلاپ كەلگەندۇ بۇ دىگەنلەرنى تىزلىكتە خىيالىدىن

ئۆتكۈزدى. چۈنكى ئوغلىنىڭ مىجەزى ئاتىغا بەش قولدەك ئايان

_جۆرە ،ئۆيگە كىرلى،ھازىرلا قايتمايدىغانسەن،_دېدى

_ھى ھى ،ياقەي بىرەر-ئىككى ھەپتە تۇرۇپ قالامەنمىكىن،دادا

_نىمە ئۇ خانىغا قاراپ قالدىڭ،_دېدى ئاسىم بىزرىپ ئولتۇرغان ئوغلىغا ئاچچىق بىلەن

_نەدە ئۇنىڭغا قارايمەن

_مىنى بىلمەيدۇ دەپ قاپسەندە بالام،يىلاننىڭ كۆشىگىنىنى بىلىدىغان ئادەممەن،يولدىشى ئاز كۈندە

قايتىپ كىلىدۇ،خەقنىڭ خوتۇنىغا كۆز قىزارتىپ يۈرمەيۇ يېزىدا بىزنىمۇ ياشىغىلى قويي بولامدا؟

_ئەنسىرمە ،ۋا،،،، خەقنىڭ خوتۇنىغا قاچاق قىلمىسامىمۇ ھازىر ئەتراپىمدا قىز دىگەن جىق دىسىغا

يۈزىسىزلەرچە ئىيتىلغان بۇ گەپنىڭ ئاستىدا،نۇرغۇن مەنالار بار ئىدى

ئەرشىدىن ھىچ يەرگە بارماي ئەتىگەن-كەچتە رەيھاننى كۆزىتىش بىلەن كۈن ئۆتكۈزدى

ئەنە رەيھان ئالدىراش ئۆيدىن چىقتى،پەرىزاتقىلا ئوخشايدىغان زىلۋا،چىچەنلىك چىقىپ تۇرىدىغان

ئويناق كۆزلىرى،تال-تال كىرپىكلەر بىلەن ئورالغان،خۇددى ئاللاھ بار گۈزەللىكنى شۇ قىزغا

بەرگەندەك. ئىنچىكە قاشلار،،،،،ئاۋۇ لەۋلىرىچۇ تېخى. ھەي بويىدا بارمۇ تىلولەشكە پسىلىپ قاراۋاتقان

ئەرشىدىننىڭ كۆزلىرى قىزنىڭ بىلىنەر-بىلىنمەس كۆتۈرۈلگەن قورسىقىغا چۈشتى

ھـــــــــــارامىلىق

ئۇ پۈرسەت كۈتۈۋاتاتتى،ئاتا-ئانىسىمۇشۇ قورادا بار ۋاقىتتا قىزغا يېقىنلىشىدىغان پۈرسەت ئۇنىڭغا نەدە

تۇرۇپتۇ،رەيھاننىڭ قوپال مۇئامىلىسى ئۇنى تېخىمۇ قىزىقتۇرۇپ بىرۋاتاتتى. لېكىن ئۇنىڭ تېخىمۇ كەڭ

يېيىپ ئۆزىگە ئەگ ئەپلىك،قولايلىق پۈرسەت ئىزلەپ،ۋاقتى كەلگەندە ئۇنىڭ ساخاۋەتچىسى بولۇشقا

تەييارلاندى. ئۇ مەھەللىدىكى بىر نەچچە،ھاراق دىجەننى بىرىدىغان،تۈل خوتۇندىنمۇ ئۆتە ۋات-ۋات

بىر نەچچە كىشىگە ئازراق پۇل بەرىۋېتىپ ئۇلارغا ھېچكىمگە چاندۇرماسلىق شەرتى بىلەن ئۆز تەلىپىنى

ئوتتۇرغا قويدى؛

_مىنىڭ دىگىنىمنى ياخشى ئورۇندىيالىساڭلارلا ئىش پۈتكەندىن كىيىن 200 يۈەندىن قوشۇپ

بىرىمەن، چوڭ ئىشمۇ يوق ،بىزنىڭ ئۆيدە قوشنا ئولتۇرۇۋاتقان رەيھان تۇرنىڭ ئۈستىدىن ئۆسەك سۆز

تارقىتىپ بىرىسىلەر،ئۇنى مەھەللىدىكى ھېزىمكامنىڭ يېڭى قىلغان بالىسى نەغمەت بىلەن

قوناقلىقتا كۆرۈپ قالدۇق دەيسىلەر،ئامال بار خەققە تەشەنگۈدەك ئايىماي ماھارىتىڭلارنى ئىشقا

سېلىڭلار

_ھى ھى ھى بۇ ئاسان ئىش دىيىشتى بۇ بىر نەچچە ئەخمەق كىشى

_ھىلىقى رەيھان دىگەن دوختۇر بارغۇچە ئاسمىكاملارنىڭ ئۆيىگە چىققان

_ھە ،دىيىشتى ،كۆپچىلىك ھاراقكەشلىكى چىرايىغا چىقىپ كەتكەن بۇ بىر نەچچە ئادەمگە قاراپ

-مەھەللىنى بۇلغان بولدىغان بولدى،گۆرزۇق خوتۇن، بۇرۇنمۇ بىر نەچچە كۆرۈپ گەپ قىلمىغان

ئىدۇق،ئاخشام يەنە،ھېزىمكامنىڭ يېڭىچى توي قىلغان ئوغلى نەغمەت بىلەن قوناقلىقتا دەل ئۈستىگىلا

چۈشۈپتۇق دەڭلارا،،،،،،،ياۋ پانا

_چاقچاق قىلمايۋاتقانسىلەر؟ توپلىشىپ ئولتۇرغان كىشىلەر، ئۇلارنىڭ سۆزلىرىگە دەماللىققا

ئىشەنگۈسى كەلمىدى.

_ياق، يالغان بولسا، بىزنى خۇدا ئۇرسۇن

_ئۇلار يەنە خىلى كۆپ يالغان ياۋداقنى توقۇۋەتكەندىن كېيىن ئەپسۇسلانغان قىياپەتتە كىشىلەر بىلەن خوشلىشىپ كېتىپ قالدى. بۇ كىچىككىنە يېزىدا نېمىنى يوشۇرغىلى بولىدۇ دەيسىز، ئەرلەر ئۆيىگە كىرىپ ئاياللىرىغا، ئاياللار ئاڭلىمىغان قوشنا-قولۇم، قىز_ئوغۇللىرىغا ياقىسىنى چىشلەپ تۇرۇپ بۇ ئىشنى تېخىمۇ رىۋايەتكە ئايلاندۇرۇپ سۆزلەشتى. بۇ گەپ بىر نەچچە سائەت ئۆتمەيلا پۈتۈن يېزىغا پۇر كەتتى. دوختۇرخانىدىن قايتىپ كېلىۋاتقان رەيھان ، ئادەتتى بويىنچە دوقمۇشتا تۇرغان ۋات_ۋات خوتۇنلارغا سالام قىلدىيۇ، ئۇلارنىڭ چىرايىدىكى ھەيرانلىق، يىرگىنىش، ئۆچمەنلىك،،،،ۋەھاكازالار، ئۇنى بەكمۇ ئوڭايسىزلاندۇرۇپ قويدى. ھەر كۈنى كۈلۈپ قارشى ئالىدىغان مايسىخاننىڭمۇ قارار تەلەتى يوق ئىدى. ئۇ رەيھاننى كۆرمىگەن قىياپەتتە قازان بېشىدا ئىشىنى داۋاملاشتۇردى

_تۇۋا، خۇدايىم، نېمە بولغاندۇ بۇ خەقلەرگە؟ مېنى يەيدىغاندەكلا قاراپ كەتتىيا ھەممىسى. مەن بىرەر ئىشنى خاتا قىلمىغان بولمىسا. رەيھان قولىدىكى سومكىسىنى قويۇشقا ئۈلگۈرمەيلا ئۆيىنىڭ ئىشىكى جالاقلاپ ئېچىلدى. قوللىرىنى بەلگە تىرەپ، غەزەپ بىلەن كىرىۋاتقان كۆسمايىلنىڭ نەغمەتنىڭ ئايالى رەئىسەنى كۆرۈپ ئۇلارغا ھەيرانلىق نەزىرى بىلەن قاراپلا قالدى

_ھەي بۇزۇق! سەن ئازادۇرمىغان مېنىڭ يولدىشىم قالغانما ئەمدى، ئۆزۈڭچە مەن چىرايلىق دەپ ئېرىمنى ئارقاڭغا سېلىپ يۈرەمدۇڭما؟ يولدىشىڭ يوق ئەسغىنىپ قاپتىكەنسەندە ۋۇ رەسۋا

_نېمە؟ سارالڭ بولدىڭىزمۇ؟ _دېدى رەيھان قۇلاقلىرىغا ئىشەنمەي

_ھە مانا، سارالڭ بولدۇم، كۆسماي بىلەن رەئىسە ، رەيھاننىڭ ئۇزۇن چاچلىرىدىن تولغان تۇرۇپ بىقىنلىرىغا تېپىشقا باشلىدى. قىزنىڭ چىرقىراپ يارىدەم تىلەپ قىلغان ئاۋازىنى ئاڭلىغان مايسىخان يۈگۈرەپ كىرگەن بولسىمۇ بىلەتسىز ئويۇن كۆرۈۋاتقاندەك ئىشىك يېنىدا ئىپادىسىزلا تۇراتتى. رەيھان ۋارقىرايتتى، ئۆزىنى قاتتىق ئازاپلاۋاتقان ئۇزۇن چاچلىرىغا ئېسىلمىدى، چۈنكى ئۇ قوللىرى بىلەن

قورسىقىنى قوغداۋاتاتتى.بۇ چىشى يولۋاسلار ئۆرۈپ ھارغان چىغى رەيھاننى يەنە تىللاشقىلدى
_جېنىم رەئىسە،مەن ھەرگىز يولدىشىمغا ۋاپاسىزلىق قىلىدىغان ئايال ئەمەس،ماڭا تۆھمەت قىلماڭلار
قورسىقۇمدىكى بالىنى بولسىمۇ ئاياپ قويۇڭلار ،_دەپ رەيھان ئۆكسۈپ تۇرۇپ
_ۋۇ بۇزۇق، خۇدادىن قورقۇمسەن سەن؟ ئاخشام سۇ تۇتىمەن دەپ كېچە ئۆيگە كىرمىگەن ھىلىقى
لامزاللە،ئەسلى سۈنى سەن بىلەن تۇتۇپتىكەندە. <تىخى ئۆيگە كەلمىدى،بولمىغان بولسا
ئىككىڭنى بىر يەرگە ئەكىلىپ ،خەلقى ئالەم ئالدىدا ئوچۇق رەسۋا قىلاتتىم،ئاۋۇ قورسىقىڭدىكى
شۇمنىڭ بولسىمۇ ھۆرمىتىنى قىلساق بولمامتى؟ كىم بىلىدۇ ئۇنىڭ دادىسى كىم. دوختۇرمىش ،قۇخى
ئالۋاستى .

ئۇلار تازا تىللاۋاتقاننىڭ ئۈستىگە ئەرشىدىن سىرتتىن ئوقتەك ئېتىلىپ كىردى
_ھەي نومۇس قىلمايدىغان قىرى پاخشەكلەر. بىكاردىن ئىمە خەۋرۇك قىلىشىسەن دەيمەن،
سەن ئىرىڭنى تۈز باشقۇرالماي بۇ قىزنى ئۇرۇپ يىرىدۇڭما،_ئەمدى كۆزۈمدىن يوقالمىساڭ
بوغۇزلىۋېتىمەن،دېدى ئۇ يېنىدىكى يوغان چاقنى چىقىرىپ.

ئەرشىدىننىڭ ئەلپازىدىن چۆچىگەن ئىككى ئايال، رەيھانغا قاراپ قارغىغانچە چىقىپ كەتتى.
ئوغلىنىڭ قاتتىق پىداكار بولۇپ كەتكەنلىكىگە ئەقلى يەتمىگەن مايسىخان ،رەيھانغا قاراپ
تەئەددىي بىلەن
_ئەتىلا بۇ ئۆيدىن يوقىلىسەن خېنىم،بۇ سىزدەك ئاياللار تۇرىدىغان ئۆي ئەمەس، بىكا بالا-قازا يېتىپ
قالمىسۇن بىزگە،_دەپ چىقىپ كەتتى

تاياقتىن بەكرەك ،جىنىدىن ئۆتۈپ كەتكەن بۇ زەھەرلىك گەپلەرنىڭ ئاخىرنى رەيھان پەقەت
غۇۋا،چۈشتەك ئاڭلاپ قالدى

ئەرشىدىن قىزنى كۆتۈرۈپ دوختۇرخانىغا يۈگۈرگەن ۋاقىتتا نەغمەتنىڭ ئۆيىدىمۇ قاتتىق بوران
كۆتۈرۈلگەن ئىدى. قورقۇمسىراپ بىر بۇلۇڭغا تىقىلىپ قالغان نەفىسە رەيھان يىگەندىنمۇ جىق تاياق
يەۋالغان بولۇپ،يولدىشى ئىشىكتىن كىرەر-كىرمەيلا ياقىسىغا ئېسىلىپ قىلغان ئەمەلىكنىڭ ھازىر

بىرسىمۇ قالمىغان،يۈزلىرى كۆكۈرۈپ ،مىشىلداپ ئولتۇراتتى

_ نۇمۇس قىلمايدىغان شەرمەندە،بىكارەندىلا چىقىپ خەقنىڭ خوتۇننى ئۇردۇڭلىماقچى ئايدا ئۆلەي دەپ قالغان ۋاقىتتا يىرىم كېچىگىچە ساڭا ھەمراھ بولغان زاكىم دەپ باقە ئىپلاس! خەق نىملا دىسە ئىشىنەمسەن ۋۇ كالۋا بۇلاقنىڭ سۈيىتىچىكەنلەر.سەنچۇ ئاپا، قىرىغاندا ئىشنى سۈرۈشتۈرۈپ بىر كەپ قىلىشىساڭ بولمامتى،مىڭىشە هازىرلا چىقىپ كەچۈرۈپ سوراش. بىشىنى تۆۋەن سىلىپ چىقىپ كىتىۋاتقان ئايالى بىلەن ئاپىسىغا قاراپ تۇرغان نەغمەت چەكسىز خىجىللىق ئىچىلدى

رەيهان ئەسلىگە كىلىپ دوختۇرخانىدىن چىققان ۋاقىتتا ئۇنى ئەيىپلىگۈچىلىرى يەنە مايسىخان ئۆزرە سوراپ ئالدىغا كىردى. لىكىن ئۇنىڭ كۆڭلى ئالىلىقاچان يىرىلىقلاردىن قالغان، ئىشنىڭ باش_ئاخىرنى سۈرۈشتۈرمەي نادانلارچە خەقنىڭ تۈشمەنلىك نەزىرى بىلەن قارايدىغانلاردىن بىزار بولغاندى.

_ئۆتۈپ كەتكەن ئىشلار، مېنى ئارامىمدا قويۇپ چىقىپكېتىڭلار،_دېدى ئۇ سوغۇقلۇق بىلەن

بۇ جەرياندا قاتتىق رول ئوينىغان ئەرشىدىن ھالدا قىزنىڭ ئەتىگەن-كەچتە بولسىمۇ ئىللىق

سالىمىنى كۆرىدىغان بولدى،لېكىن ئۇ يۇل ئارقىلىقمۇ نىشانىغا يېتەلمەيدىغانلىقىنى بىلدى

ئۇنىڭ ئاخىرقى ئۈمىدى كېلەھەپتە قوشنا يېزىغا تويغا بارىدىغان ئاتا ئانىسى بىلەن ئىچكىرىدىن ئېلىپ

چىققان ئازران خىرۇئىندا قالغان ئىدى

9

بىر زامانلاردا ئاسىيا قۇرۇقلۇقىنىڭ بىپايان باغرىغلىراغىماقلىرنىڭ تۇياقلىرىدىن ئوت چاچرىتىپ،

سەيياربلەرەدەك ئەركىن ۋە بىمالال ياشاۋاتقان، كۆزنى قاماشتۇرىدىغان مەدەنىيەت مۆجىزىسى يارىتىپ،

مەرىپەت يۇلتۇزى چاقناتقان ئۇيغۇرلار> يىپەك يولىنىڭ چۆلدەرىشى بىلەن كۆتۈرۈلگەن ئەسەبى

دىنى خۇراپاتلىق، نادانلىق، قۇلچىلىق، پۇتمەس_تۈگىمەس زۇلۇم_زالالەتنىڭ قۇيۇنلىرى ئىچىدە

تەقدىرنىڭ قۇچىقىغا يىقىلدى. شۇنىڭ بىلەن مۇستەھكەم بىر مىللى ئىگىلىك مەدەنىيەت گۇمران

بولۇپ پۈتۈن تارىم ۋادىسى زۇلمەتكە غەرىق بولدى. تەڭرىتاغ ئەتەكلىرىدىكى مەدەنىيەت ئۇيقۇسىغا پاتتى. دولقۇنلۇق

ئىلى دەرياسى جاپاكەشلەرنىڭ ئاھۇ_زارەدىن ئۇرۇن_تىنىمسىز ئاقىدىغان بولۇپ قالدى

>>مەڭگۈ تاشلار<<نىمە مەقسەتتە تىكلەنگەن؟ تۈركى تىللار دىۋانى<نىمە مەقسەتتە يىزىلغان؟

>قۇتاتغۇبىلىك چۇ؟

قەلبىمىزنى چىرماپ كەتكەن نادانلىق، ساپاسىزلىق ۋەجىدىن بىز شۇنداق ئالەمشۇمۇل

ئەڭگۈشتەرلىرىمىزنىڭ ماھىيىتى بىلەن تونۇشۇش بەختىگە مۇيەسسەر بولالمىدۇق. تالاي شىر يۈرەك

ئوغلانلىرىمىز بىلەن ئوت يۈرەك مۇتەپپەككۇرلىرىمىزنىڭ يالقۇن كەبى ئىستەكلىرى تارىخنىڭ بىپايان

ئېتىكىدە قۇم_بورانغا كۆمۈلۈپ قىلىۋەردى. خۇددى كىرووران گۈزىلىدەك

بىز بولساق بەلگىسىز يوللاردا ئىغىر_بۇرنىمىزنى قان قىلىپ كېتىۋەردۇق. كۆرمىگەن كۈنىمىز

قالمىدى .بەگ بولىدىغان ئوغۇللار قۇل بولدى، خانىش بولىدىغان قىزلىرىمىز دىبىلەك بولدى

كىشىلەر دائىم تەقدىرگە بويسۇنۇش كىرەك دىيىشىدۇ،لىكىن ئىنسان تەقدىرنىڭ تۇمۇرچىسى،ئۇنى

ئالتۇن ياكى ساپال قىلىپ تاۋلاپ چىقىدىغىنى دەل شۇ كىشىنىڭ ئۆزى،نىمىنىڭ ئىرادە،نىمىنىڭ

خەلىقنى سۆيۈش ئىكەنلىكىنى بىلگەن كىشى ئىلىم-پەننىڭ چوققىسىدا ھارماي ئىزدىنىدۇ

خۇدا! ماڭا غەيرەت-جاسارەت،ئىختىيار ئەقىل ئاتا قىلغىن،يىراقتا قالغان ۋاپادارىمنى سالامەت قىلغىن

ئەكرەم يۇقارقى قۇرلارنى كۈندىلىك خاتىرىسىگە يېزىۋېتىپ ،سۆيۈملۈك ئايالىنى سېغىنغانلىقىغا

مۇھەببەتنىڭ ئىسسىقلىقىنى ھېس قىلدۇرغان،بۇ گۈزەل ،ئۇنىڭ ھاياتىنىڭ قىسمى،ياق ئەڭ مۇھىم

بەلكى پۈتۈن قىسمىغا ئايلىنىپ كەتكەن. كۈنلەرنى ئەسلىگەچ باش كۆتۈرمەي كىتاپ كۆرۈپ،

ئۆتكۈزۈۋاتقان بولسىمۇ ئايالىنىڭ يېنىغا ھەر مىنۇتتا يېتىپ كېتىشنى ئويلايتتى

ئۇلارنىڭ تونۇشۇش ۋە مۇھەببەتلىشىش جەريانى ئۇنچىلىك ئوڭۇشلۇق كەچمەپ بولمىسىمۇ ،لېكىن تولىمۇ شېرىن

ۋە ئۇنتۇلغۇسىز،شۇڭا ئەكرەم ئۆزىنى دۇنيادىكى ئەڭ بەختلىك ئەر ھېساپلايدۇ

ئاخشام كۆرگەن چۈش ئۇنى ئەنسىرىتىپلا قويغان بولۇپ،دىققىتىنى ماتېرىيالغا قاراپمۇ كاللىسىغا

ھېچنىمە چۈشەنمىدى. ئۆزىنىڭ ئۈستىگە رەيھانغا نەچچىلىغۇن ئۆرۈپ ئالالمىدى

_ئاپا رەيھان سالامەت تۇرۇۋېتىپتىمۇ؟ _دېدى ئۇ قېيىنئانىسىنىڭ ئۆيىگە تېلېفۇن قىلىپ

_ياخشىكەن،مەن بايا سۆزلەشكەن تىخى،ئۆزىڭىز كەلمەپسىزغۇ؟

_ئىككى كۈن بولدى پەقەتلا ئۆزلانماي قالدىغۇ تاڭ، سالامەت بولۇپ بولالىسىغۇ،مەن كەچلەردىن يەنە بىر قىلىپ باقارمەن، ماقۇل خۇداغا ئامانەت ئاپا

_خۇداغا ئامانەت

ئۇ ئايالىنىڭ سالامەت تۇرۇۋاتقانلىقىدىن مەمنۇن بولسىمۇ ، چۈشىدە چىرايلىق رەيھاننى چوكۇرۇپ كىتىۋاتقان قان، رەيھاننىڭ ئالدىغا ھەلىجىيىپ ،ئەكرەمنى مەسخىرە قىلىۋاتقان تونۇشلا بىر چىراي،ئۆزىڭىزنى ئاسراڭ دەپيارا-بارا يىراقلىشىپ كىتىۋاتقان ئايالىنىڭ سۈس كەۋدىسى،،،،،ئۇنى قاتتىق ئارامسىزلاندۇراتتى

دەل شۇ سائەتلەردە ئەكرەم تۇرغان بۇ شەھەردىن تولىمۇ يىراقتىكى چىلانلىق يېزىسىدا ئاسىم بىلەن مايسىخان قوشنا يېزىدىكى تويغا تەييارلىق قىلىۋاتاتتى. كېيىنكى كۈنلەردە مايسىخان ،رەيھاننى خاتا ئەيىپلىگىنى ئۈچۈن قىزغىلىكەپ قىلالماي خىجالەت بولۇپ يۈردى. ئۇ ئۆيى كۆچۈپ چىقىتىمەن دەپ ماڭغاندا يالۋۇرۇپ،يىغلاپ ئاران ئېلىپ قالدى، مانا بۈگۈنمۇ قىزىنىڭ يېنىغا كىرىپ باشقا يەرگە ماڭغانلىقىنى ئېيتىپ قويغان ۋاقىتتىمۇ بىر خىل خىجىللىق ھىس قىلدى

كۆڭلىدە ناھايىتى شۇم پىلان تۈزگەن ئەرشىدىن ئالدىنقى كۈنىلا ئاتا-ئانىسىغا بىر كۈن شەھەرگە كىرىمەن،بەلكىم بىر نەچچە كۈنلەر شۇ يەردە تۇرۇپ قېلىشىم مۇمكىن دەپ،ئۇلارنىڭ يالغۇز قالغان رەيھاندىن ئەنسىرىشىنىڭ ئالدىنى ئالغانىدى

ئەرشىدىن ئاپا-دادىسى يېزىدىن ئايرىلىدىغان ۋاقىتنى ئېنىق بىلگەچكە سۈيلەرگە چىقىشىغىلا ئۆيىگە قايتىپ كەلدى. بۇ چاغدا رەيھانمۇ ئىشقا كەتكەن بولۇپ ئۆيىنىڭ ئىككى قەدەمدە قىلىدىغان

ئىشلارنى ئېھتىياتچانلىق بىلەن ئويلىشىۋاتاتتى

ئۇنىڭ ھىيلە-مىكرى نىمە دېگەن تولا. ئادەتتە يېزىلاردا ئاساسىي جەھەتتىن كىچىك-كۆلچەكلەرنىڭ
سۈيى كىلىپ تۇرىدىغان ئىش يوق

كۈندە ئەتىگەنلىكى ئىككى سائەت قويۇپېرىلىدىغان تۇرۇبا سۈيىنى كۆپلەرگە يەنە ئىخى جاۋۇرلارغا
ئىقلىۋېلىپ ئەتىسى شۇۋاقىتقىچە ئاۋايلاپ ئىشلىتىشىدۇ. نەچچە ۋاقىتنىڭ ياقى رەيھانىنىڭ ئىشكى
ئالدىغا قويۇلغان سۇ كۆپىگە قاراپ ئاجايىپ پىلاننى تۈزگەن ئەرشىدىن ،ئۆيىگە كىلىۋېلىپلا ئوغرى
مۇشۇكتەك تازا قارىۋەتكەندىن كىيىن قولىدىكى خىلىلا جىق ئۇيقۇ دورىسىنى تۇڭغا تۆكۈپ ئىزلىكتە
ئارلاشتۇرۇۋەتتى. ئۇ رەيھانىنىڭ ئىزراق قايتىپ كىلىپ سۇنى ئىچىشىنى،شۇ سۇنى ئىشلىتىپ تاماق
ئېتىپ،ھېچنىمىنى سەزمىگۈدەك ئۇخلاپ كېتىشىنى سەۋرچانلىق بىلەن كۈتۈشى كىرەك ئىدى. ساق
يىرىم كۈن ساقلىغاندىن كىيىن رەيھانىنىڭ ئىشلىدىغان ۋاقتى ئىسىگە كەلدى بولغاي، ھەممە نەرسىنى
بۇرۇنقى ھالىتىگە ئەكىلىپ قويۇپ دەرۋازىغا قۇلۇپنى بىسىپ ئاستا سىرتقا ماڭدى
ئۇ ئۆيىدىن ئازراق يىراق،ئادەم ئولتۇرمايدىغان بىر قورۇنىڭ ئالدىدىكى دوڭغاق سۆگەتنىڭ كەينىگە
چىڭ چاپلىشىپ تۇرۇپ تاماكىسىنى چەككەچ،قىزنىڭ ئىزراق كىلىپ ئۆيىگە كىرىشىنى قاراپ تۇراتتى
ئەنە قىز كەلدى، تەمكىن،چىرايلىق مىڭىشى بىلەن ئۇنىڭغا تونۇش بولغان قورۇغا كىرىپ
كەتتى،دەرۋازا يېپىلغاندىلا ئۇ ئۆي دېگەن ئەرشىدىن قاراڭغۇ چۈشكىچە تاقەت قىلىپ بولۇۋېلىشنى ئويلاپ
مەھەللىنىڭ ئايىقىدىكى قىرى تەتەينىڭ قاۋاقخانىسىغا كىرىپ كەتتى.

خىزمەتدىشى ئالغاچ كەلگەن ئوخشىغا سامسىنى يىگەن رەيھان كەچلىك غىزاغا جىنىغا تاماق ئىتىشنى
ئىغىر كۆردىمۇ ،شەھەردىن ئالغاچ چىققان پېچىنىلىرى بىلەن قورساقنى ئەستەرلىمەك بولۇپ،چاي
قاينىتىشقا تۇتۇندى. ئۇ غىڭشىپ ناخشىلىتقاچ چايدانغا قاردىغان ئىدى،تەلىيىگە ئەتىگەن ئېلىپ
قويغان قايناقسۈيى بارىكەن .

قورسىقىنى تويغۇزۇپ بىردەم رومان ئوقۇغان رەيھاننى ئۇيقۇ بىسىشقا باشلىدى. بىر ئاز سۇ ئىچىۋېلىشنى
ئويلىغان رەيھان كۆپتىكى سۇدىن بىر يۇتۇملا ئىچىۋېلىدى قىلدى. ئۇ يولدىشى كەتكەندىن كىيىن

كۈندە قىلىدىغان ئادىتى بويىچە ياستۇقىنىڭ ئاستىغا ئەكرەم ھەمراھ قىلغان پىچاقنى تىقىپ

،ئىشىكلەرنى چىڭ تاقاپ ئۇيقۇغا كەتتى.شۇ دەقىقىلەردە ئۇزىنىڭ كاللىسىنىڭ ناھايىتى

ئىشلەيدىغانلىقىدىن خوشال بولۇپ،غادايغىنىچە ئۆي تەرەپكە كېلىۋاتقان ئەرشىدىن،قورا تىمى يېنىغا

كېلىپ قالدى. تولىمۇ قاراڭغۇ ،ئايسىز كېچىدە بايا تەييارلاپ قويغان ھويلىغا كىرىدىغان تۆشۈكنى

تىمىسقىلاپ ئىزلەۋاتقان ئەرشىدىنگە تۇرۇپ-تۇرۇپ قاۋاپ قويىۋاتقان ئىتلارنىڭ قاۋىشى تولىمۇ بۆلەكچە سۈرلۈك

ئاڭلانماقتا ئىدى

ئۇ ئاخىرى كىرىش ئىغىزىنى تاپتى،خىلىۋەت رۇنلا رەيھاننىڭ ھۇجرا ئۆيىنىڭ دەرىزىسىنى ئاسانلا

ئاجرايدىغان قىلىپ قويغاچقا ئۇ يەرگە كىرىشتىمۇ ئانچە توسالغۇسى يوق ئىدى

چىرايلىق،ئۇزۇن چاچلىرنى يايغىنىچە،تاتلىقىنە ئۇخلاۋاتقان ئايپاق بىر گەۋدە ئۇزىگە يىقىنلا كېلىپ

قالغان ئاپەتتىن قىلچىكىمۇ خەۋىرى يوق ئىدى

10

ئەرشىدىن ھىچقانداق تىۋىشسىز غەلبىلىك ھالدا قىزنىڭ ھۇجرىسى يىنىغا كېلىپ قالدى. سۈيگە

ئارلاشتۇرۇۋەتكەن ئۇيقۇ دورىسىغا قاتتىق ئىشەنچىسى بار بولغاچقا ئالىلىبۇرۇن بوشىتىپ تەييارلاپ قويغان دەرىزىنى ئىچىشقا ھەركەتلەندى. رەيھان ئىچكىرى ئۆيدە تىخىچىلا قاتتىق ئۇيقۇدا. ئۇيقۇ دىگەن ئۆلۈم دەپ يىنىدىلا چۈرگىلەپ يۈرگەن قارا قولنى سەزمەي قالدى.ئۇ ئاستا-ئاستا دەرئانىچىرتىپ ئۆي ئىچىگە غەلىبىلىك ھالدا كىردى. كۆزلىرى قىزىرىپ كەتكەن، پۇت-قوللىرىنى باشقۇرۇپ تۇرۇۋاتقان ئەرشىدىن قىزنىڭ ئىچكىرى ئۆيدە ئۇخلاۋاتقانلىقىنى جەزىملەشتۈرىدە،ئىچكىرى ئۆينىڭ ئىشىكىنى ئاستا ئاچتى

_كىم؟ قىز بىرەىنلا ئېچىلغان ئىشىكنىڭ ئاۋازىنى ئاڭلىغىنىپ كەتتى. ھېچقانداق ئاۋاز يوق

_كىم دەيمەن،رەيھان توكنى ياندۇرۇشقا ھەرىكەت قىلدى،توكنى ياندۇرۇپلا ئالدىدا شەھۋانىلىق

ئۇچقۇنلىرى چاچراپ تۇرىدىغان كۆزلىرى بىلەن ئۆزىگە يەۋەتكۇدەك قاراپ تۇرغان ئەرشىدىننى كۆرۈپ

ئىقىۋاتقان قانلىرى توختاپ قالغاندەك بولۇپ قالدى

_بۇ يەرگە قانداق كىردىڭ؟ دەرھال چىقىپ كەت بولمىسا ۋارقىرايمەن

_قىنى ۋارقىراپ باق جېنىم،سېنى خۇدا ئىگەمۇ قۇتقۇزالمايدۇ يېقىشلىقچە ماڭا بويسۇنساڭ

بويسۇندۇڭ،بىكار تاتلىقىنىنە جىسمىڭ ئازار يېقىپلا مىدىكىن

بەدىنى جالاقلاپ تىترەۋاتقان رەيھان،كىيىملىرىنى يەشكىنىچە ،قىزغۇچلۇق تۇرغان يەرلىرىگە

يەۋەتكۇدەك قاراپ كېلىۋاتقان ئەرشىدىنىدىن ھېچقانداق قېچىپ قۇتۇلالمايدىغانلىقىغا كۆزى يېتىپ

ۋارقىردى. قۇتقۇزۇڭلار،ئادەم بارمۇ

_قۇتقۇزۇڭلار ئادەم بارمۇ!!ھى ھى ھى ،قوشۇلۇپ ۋارقىردى ئەرشىدىن ئىستىمغۇ سېنى ھېچكىم

قۇتقۇزالمايدۇ، بۈگۈن كېچە سەن مېنىڭكى جېنىم،،،،سېنى ھەمىشەمنى تاشلاپ بۇ قوتا مەھەللىدە

يۈرۈۋاتىمەن،يىقىن كىلە

دەل شۇ چاغدا رەيھانىنىڭ خىيالىغا چاقماق تېزلىكىچە ئەكرەم قالدۇرغان پىچاق كەلدى. ئۇ ياستۇقى

ئاستىدىن پىچاقنى سۇغۇرۇپ ئېلىپ بويىنىغا تەڭلىدى

_كۆزۈمدىن دەرھال يوقال،بىكىنالدىڭدا ئۆلۈپ بىرىمەن

_ۋۇ بۇزۇق، مېنى شۇنىڭ بىلەن قورقۇتىمەن دەقىپسەندە،ئەكەل پىچاقنى ماڭا بەر،،،،،،،،،،،،

ئەرشىدىن ئوقتەك ئېتىلىپ بىرىپقىزنىڭ قولىدىكى پىچاقنى ئالماق بولدى، قورسىقىغا تەگكەن

قاتتىق تېپىكتىن ھوشىنى يىرەەملىك يوقاتقان رەيھان بىرەەمدىلا قولىدىكى پىچاقنى ئەرشىدىنگە

تارىتقۇزۇپ قويدى. ئۇ ھايۋانلارچە قىزنىڭ خالىغان يېرىگە سۆيەتتى. ئۆزىنى ئېلىپ قېچىپ قاتتىق

يىغلاۋاتقان رەيھانىنىڭ قولىغا ھىلىقى پىچاق چىقىپ قالدى

ۋايجان دېگەن ئاۋاز خۇددى يوقىتىپ قويۇۋاتقان ئەرشىدىننى ئېسىگە كەلتۇردى. قىزنىڭ بىقىنىدىن بۇلدۇقلاپ چىقىۋاتقان قاندىن قاتتىق قورقۇپ كەتكەن ئەرشىدىن ئالدى كەينىگە قارىماي ئۆيىدىن قېچىپ چىقتى. ئۇ ئازاپتا ئىڭراپ ياتقان قىزغا ئاخىرقى قېتىم قورقۇنۇچ نەزىرى بىلەن قاراۋېتىپ چىقىپ كەتكەن ئىدى. ئۇنى دوختۇرخانىغا ئېلىپ بارسا بولمايدۇ، ئىنىقلا تۈرمىگە كىرىدىغان گەپ. ئۇ بىر نەچچە ئۆينى تىمىسقىلىغاندىن كېيىن بىر ۋېلىسىپىتنى تاپتىدە كۆچ بىلەن ھەيدەپ شەھەر بىركى يىقىنىنىڭ ئۆيىگە كەلدى. كېيىملىرى قان ھالەتتە كىرگەن ئەرشىدىننى كۆرگەن يىقىنىنىڭ كۆزلىرى يوغان ئېچىلىپ ئۇيقۇسى قېچىپ كەتكەن بولۇپ، ئەرشىدىنىنىڭ تىزقىتلىپ ئېيتىۋاتقان گەپلىرىنى ئۇنتۇپ قالماسلىق ئۈچۈن ئېھتىيات بىلەن تىڭشاۋاتاتتى

_مەن ھازىرلا تاكسى كىرا قىلىپ ئۈرۈمچىگە يولغا چىقىمەن. سەن جىددىي قۇتقۇزۇشقا تېلېفۇن بەر، مانا مەن يېزىپ بەرگەن ماۋۇ ئادرېستا بىرسى ئۆلەر ھالەتتەپلا تېلېفۇننى قويۇۋەتسەڭ بولىدۇ، ئاممىۋى تېلېفۇندىن قىلىپ جۇمۇ،،،، يەنە بىرسائەتتىن كېيىن قىل

قاتتىق ئاغرىۋاتقان،قان ئېقىپ تۇرغان بىقىننى تۇتقان رەيھاننىڭ يەنە بىر ئۆيگە چىقىپ تېلېفون قىلىپ ياردەم سوراشقا كۈچى يەتمىدى،ئاستا-ئاستا ئېقىپ چىقىۋاتقان قانلار ئۇنىڭ ھاياتقا بولغان ئاخىرقى ئۈمىدىنى ئۈزۈپ قويىۋاتاتتى، قىزنى ئۇيقۇ بېسىۋاتاتتى،ئۇ بۇ ئۇخلىغان پېتى مەڭگۈ ئويغانمايدىغانلىقىنى بىلەتتى.،ئاردىن قانچىلىك ۋاقىت ئۆتكەنلىكى نامەلۇم،كىشىلەر ۋارقىراشقىنىچە ئۆيگە كىرىپ قىزنى بىر نەرسىنىڭ ئۈستىگە ئېلىپ چىقتى

بىر نەچچە سائەتلىك قاتتىق تىرىشىشتىن كېيىن قىزنىڭ ھاياتى ساقلاپ قېلىنغان بولسىمۇ،بالىسىنى ساقلاپ قالالمىدى. ئۇ دەل ئەكرەمنىڭ ئىمتىھان بېرىدىغان كۈنلىرى بولغاچقا ئۇنىڭغا خەۋەر قىلىنمىدى. بىردە چۈشۈپ-بىردە كۆتۈرۈلۈپ تۇرىۋاتقان بېسىم،يۈرەك سوقۇشى دوختۇرلارنىڭ پىشانىسىدىن تەر ئاققۇزاتتى.دوختۇرخانا سىرتىدا ئەكرەم بىلەن رەيھاننىڭ ئائىلىسىدىكىلەر قاتتىق ئەنسىزچىلىكتە قىزنىڭ يېزىدىن بالدۇراق ئەكىرۋالمىغانلىقىغا پۇشايمان قىلغان ئانا بولسا ئۆزىنى بەزلەۋاتقان قۇدىسىغا يۆلىنىپ قاتتىق يىغلىماقتا

قىزنىڭ خەتەرلىك باسقۇچتىن ئۆتۈپ كەتكەنلىكىنى بىلگەندىلا ئۇلارنىڭ چىرايىغا ئازراق بولسىمۇ كۈلكە يۈگۈردى

كۈنلەر ئۆتتى،ئەكرەم نەچچە قېتىملار تېلېفون ئۇرۇپ رەيھان بىلەن خۇشال پاراڭلاشقان بولسىمۇ،قايتىپ كەلگەندە ئايالىنى كۆرۈپ بەكمۇ ھەيران قالدى،ئۇنىڭ ئالدىغا يۈگۈرۈپ چىقىپ ئۇنى قارشى ئالغان ئايالىنىڭ قورسىقىغا چۈشكەندە كۆزلىرىگە لىققىدە ياش كەلدى، ئايالى بولغان ئىشلارنى سۆزلەپ بەرگەندە بولسا مۇشتۇملىرى كىرىشىپ ،ئۆز ۋاپادارىنى قوغدىيالمىغان بىر يارامسىز ئەر بولۇپ قالغانلىقىغا ئۆكۈندى. رەيھان شۇ قايتىپ كىرگەن پېتى يېزىغا چىقمىدى، مايسىخانلار ئولتۇراقنى قىلىپ قويۇپ قېچىپ كەتكەن ئوغلى سەۋەپلىك بۇلاردىن كۆپ كەچۈرۈم سورىدى،لېكىن ئاتا-ئانىدا نېمە گۇناھ، بۇ بىر جۈپلەر يېزىدىن ئايرىلىدىغان ۋاقىتتىلا شۇنداق گۈزەل ۋە قاباھەتلىك ئەسلىمىلەرنى قالدۇرغان ئۆيگە ۋە ئاقكۆڭۈل كىشىلەرگە قىيالماسلىق نەزىرى بىلەن قارىدى. رەيھان

تىخىچىلا تولۇق ئەسلىگەكىلەلمىگەن بولۇپ قاپقارا كۆزلىرى سەل ئولتۇرۇشقان، ياداپ قالغاندەك كۆرۈنەتتى. تىخى تۇغۇلمىغان نارسىدىدىن ئايرىلىپ قالغانلىقىغا ئۆكۈنسىمۇ ،ئەڭ قەدىرلىك ئىنسانىنىڭ قايتا ھاياتلىققا ئېرىشكەنلىكىدىن ئەكرەم ئالەمچە خوش ئىدى

بىر نەچچە ئايدىن كېيىن تاماق يېگەچ تېلېۋىزور كۆرۈۋاتقان ئەر-ئاياللار بىر_بىرگە خوشاللىق بىلەن قاراشتى، چۈنكى ئۇلارنى ھەم سانسىزلىغان بىگۇناھ نارسىدىلەرنى،قىزلىرىمىزنى قاقشاتقان ئەرشىدىن بىر نەچچە شېرىكلىرى بىلەن ئۆلۈم جازاسىغا ھۆكۈم قىلىنغان ئىدى،،،،،،،،،،،،،

خاتىمە: ئىككى يىلدىن كېيىن

كىرىپ بىر كەچلىكى ئەمدىلا بىر ياشقا كىرگەن قىزى لالەنى يېتىلەشكەن ئەكرەم بىلەن رەيھان مايىسخانىلارنىڭ ئۆيىگە كىرىپ كېلىشتى ئاپىسىغا ئوخشاشلا چىرايلىق قىز بىردەمتىرقىغاندىن كېيىن مايىسخانىنىڭ قۇچىقىغا چىقىپ ئويناشقا باشلىدى .

توگـدی